C. K. pošti!
Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Zentagasse 5.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSKIH ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Madonnina 15
Telefon 1570
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto . . . . 4·40 K
za pol leta . . . . 2·20 K
za četrt leta . . . . 1·10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 15. V Trstu, 1. avgusta 1913. Leto VI.

„Zarja“

Zgodovina socializma na Slovenskem ne zaznamuje hrupnih dogodkov. Ostrih oblik ni zavzelo razredno gibanje med slovenskim delavstvom niti ob svojih početkih. Velikih revolucionarnih nemirov, dolgotrajnih stavk, krute persekucije in reakcije kot na Češkem, na Dunaju in drugod v Avstriji ne pozna naše delavstvo. Toda težavni so bili početki socialističnega gibanja tudi pri nas. Reakcija ni bila milejša in poskusi za zatreti vsako sodobno proletarsko gibanje tudi niso manjkali. Četudi ne zaznamujemo dolgotrajnih ostrih revolucionarnih konfliktov, ni zato zgodovina socialističnega gibanja med Slovenci manj zanimiva ali manj vredna. Omejene domače razmere in dejstvo, da se je imelo slovensko delavstvo bojevati z mladim neizkušenim meščanstvom, so bili razlogi, da niso prodrle nove ideje z ono silo in obširnostjo kot drugod.

Ravno zato je pa bilo socialistično delovanje med slovensko delavsko maso bolj neugodno in težavno, ker ni našlo med ljudstvom ono istinktivno oporo, ki je potrebna za uveljaviti novo stranko. Zgodovina socializma na Slovenskem ni bogata na zunanjih dogodkih; njen pomen je iskati v vztrajnem tridesetletnem napornem boju omejenega števila pristašev, ki so vkljub veliki indiferentnosti in mlačnosti delavstva privedli stranko do sedanjega razvoja, upliva in moči.

Ni bilo lahko razširiti nova načela svobode in kulture. Pomanjkanje industrije, nerazvito poljedelstvo, nezrelost mas, klerikalni fanatizem ne deželi in narodnjaško razsajanje po mestih, niso ugodni pogoji za vspešno delovanje revolucionarna stranke. Le globoko prepričanje in odkrito navdušenje je bila gonilna sila prvih boriteljev. Pričakovani uspeh ni izostal. Socialno demokratična stranka je danes faktor v političnem življenju na Slovenskem.

Mnoge organizacije, razvito zadružniško gibanje, globoki moralni upliv našega časopisja pričajo o pomenu in dejanski moči stranke. Napredek stranke se pa najbolj kaže v našem glasilu «Zarja». Že dejstvo, da je slovensko razredno zavedno delavstvo prišlo do lastnega dnevnika, je dovolj zgovorno znamenje razvoja. Pomen dnevnika se pa odraža v njegovem moralnem uplivu. Vzgojevalni upliv «Zarje» opaža vsaki, ki živi in agitira med delavstvom in ki zasleduje njegov duševni razvoj! Zdrava ostra socialistična kritika vseh vsakdanjih političnih in gospodarskih dogodkov kapitalističnega sistema, neprestano označenje konfliktov in nasprotij sedanjega družabnega reda in predstavljenje razvoja novega razreda, ki se pojavlja na obzorju človeške zgodovine je uplivalo globoko na duševnost in naziranje mladega slovenskega proletariata. List se je udomačil med delavstvom, ki čuti njega korist in potrebo. «Zarja» je postala tako tribuna odkoder pričakuje delavstvo ob vsaki priliki vodilne besede ali bojnega opomina. «Zarja» je najuspesnejše sredstvo socialistične agitacije in izobrazbe.

Odtod potreba, da naš dnevnik podpiramo in razširimo. Vsaki delavec naj čita «Zarjo». Vsaki zavedni železničar naj bode nele čitatelj, ampak tudi agitator delavskega dnevnika. Uprava «Zarje» je sklenila dogovorno z našim tajništvom, pošiljati «Zarjo» za osem dni brezplačno na ogled vsem organiziranim železničarjem na progi. Železničarje pozivljamo, da naj postanejo naročniki «Zarje» in da vspodbujajo k temu še druge delavce. Naročniki so podlaga obstoju lista. Le ako bo našel list med delavstvom dovolj dejanske opore, bo mogel še nadalje uspešno izvrševati svojo kritično in izobraževalno socialistično delo. Čimvečji je krog čitateljev «Zarje», tem širše je število resnično zavednih in izobraženih boriteljev socializma.

Železničarji, čitajte in razširjajte «Zarjo.»!

Cilji delavske stranke.

Predno je moderni kapitalistični razvoj pospešil postanek razrednih stanovskih organizacij ter s tem povzročil poostritev razrednih bojev, je bilo le malo prijateljev ljudstva, ki so se zavedali dalekosežnih posledic naraščajočega in nepretrganega konflikta med organiziranimi delavci in koaliranimi kapitalisti. Le redko število znanstvenikov je uvidelo pomen industrije in delavstva za napredek človeške družbe. Saint-Simon, Fourier in Owen so prerokovali, da bode doba industrije doba najtemeljitejših preobratov. Vsodo kapitalizma in njega pomen za razvoj delavstva sta zlasti razumela Marks in Engels. Poznanje zgodovinskih zakonov postanka in napredka kapitalizma jim je usilil poziv na delavstvo vseh narodov, da naj se mednarodno združijo, če hočejo zagospodovati svet in postati svobodni. Le polagoma prihaja potem delavstvo do spoznanja svoje zgodovinske misije. Premnogi predsodki mu ovirajo pot do spoznanja, do stremljenja po pospešitvi splošnega razvoja. Cela desetletja se zaman trudijo prvi agitatoriji socializma, da bi združili proletarce v boju proti izkoriščevalcem in špekulantom in tako postavili prvi temelj stranki bodočnosti.

Toda delo kulture in združevanja ne more ostati brezuspešno. Danes je po vseh kulturnih deželah sveta stranka delavstva najmočnejši faktor v politiki in v gospodarskih bojih. Miljonov glasov se združujejo na imenah socialističnih kandidatov. V najglavnejših parlamentih Evrope tvorijo socialni demokratje najmočnejšo parlamentarno frakcijo. Ni je kategorije delavcev, ki ne bi imeli svoje organizacije, ni ga strokovnega ali političnega boja, pri katerem ne bi odločevala delavska razredna stranka.

Naraščajoča moč organizacije je služila izvojitvi neštevilnih koristnih gospodarskih bojev in dosegi modernejše zakonodaje. Doseženi uspehi pa ne morejo ustaviti naše delo in boj. Vsaka nova zmaga usiljuje nov boj. Cilj delavske stranke ni le izvojitev proletarskemu razredu ugodnejših delovnih, plačilnih ali političnih pogojev v okviru sedanjega družabnega reda. Delu in boju stranke je končni cilj, popolna temeljita preuredba socialnih in gospodarskih stikov in zakonov. Ta cilj se ne more uresničiti v kratki dobi ene generacije. Za razrušiti sistem, ki obstoji od najdavnejših časov človeštva ne zadostuje trud, boj in žrtvovanje zavednega proletariata, ki je še vedno napram ogromnemu številu indiferentnega in nezavednega delavstva mala, neznatna manjšina. Ali ravno ta zavest zgodovinske misije delavske stranke, ki ima prevzeti po popolni dovršitvi kapitalističnega procesa v svoje roke usodo človeške družbe, ki bode po tisočletnem gospodarskemu in duševnemu zatiranju, končno zopet prosta, dalje silnost in pomen razrednemu boju proletarijata.

Socialne razmere ni mogoče mahoma spremeniti. Stopnjevaje se spreminjajo oblike sistema in naziranja mase. Pomen političnega in gospodarskega boja v sedanjem kapitalističnem redu ni presojati le iz stališča takojšnjih koristi, ki donašajo delavstvu pomen tega neprestanega boja je ceniti po neprestanem revolucionarnem uplivu na značaj in naziranje delavskih slojev. Razredni boj spreminja duševnost ljudstev. Poraja se tako na obzorju človeške zgodovine novi razred z lastnim prostim naziranjem; razred ki ima prevzeti mesto izčrpajočega se kapitalizma. Neizogiben je postanek delavske stranke; nepreprečljiva njena zmaga. Delavstva je bodočnost. Pospeševati razvoj dejstev in ljudske duševnosti je naloga delavske stranke, ki ima omogočiti na svetu dobo svobode in sreča. Čim številnejše bodo naše vrste in čim silnejši naši boji tem prej bo ljudska emancipacija dovršena Zgodovina. bodočnosti bo zgodovina delavstva.

Pota bodočnosti.

Zasebna lastnina proizvajalnih sredstev je vir vsem socialnim zla. Razredno nasprotje je nastalo z razdelitvijo človeške družbe v posedujoče in neposedujoče, v gospodujoče in razlaščene. Socialni boj daktira od dobe, ko je močnejši in razvitejši upognil in zasužnjil šibkejšega ter mu zaukazal, da mora zanj delati in biti njemu podvržen. Z uveljavljenjem močnejšega nad drugim šibkejšimi je bilo odpravljeno primitivno enakopravno razmerje človeštva. Na podlagi gospodarske in razredne razdelitve človeške družbe so se osnovale socialne hierarhije, družabna načela in razredni zakoni. Odtod vsa gospodarska, politična in moralna zla sedanje socialne uredbe. Odtod tisočletni boj med razlaščenim in zatiranim ljudstvom in gospodujočimi monopolizatorji bogastva, inštitucij in zakonov, tisočletni boj, ki se je že bil v vse obširnejši in silnejši obliki v davnih dobah človeštva.

Napačno bi bilo misliti, da so socialni boji produkt kapitalistične dobe. Kapitalizem je le podal razrednemu boju smoter, obliko, in cilje, ki so bili zatiranim slojem srednjeveških in prejšnjih dob neznane. Posebni usodni pomen sedanjih bojev med kapitalistom in delavstvom obstoji v dejstvu, da prestavlja kapitalizem zadnjo obliko izkoriščanja in zatiranje na podlagi razredne razdelitve in da je po dovršitvi kapitalističnega procesa neizogibna zmaga razlaščenega proletariata, ki bode preuredil družabni sistem na podlagi popolne in splošne gospodarske in politične enakopravnosti vseh slojev.

Razredni boj ni le produkt kapitalističnega sistema. Vsa človeška zgodovina nam pripoveduje o večnem nasprotju med družabnimi sloji. .

Od časa ko so se med orientalskimi narodi osnovale prve organizacije in se bili prvi boji, pa do puntov grške-rimljanske dobe ter do bojev heretikov in prvih svobodnih meščanov za autonomijo občin, so se že mnogokrat spuntali narodi zastava revolte je zavihrala že mnogokrat nad neštevilnimi množicami rebelov ; kri je tekla, ječe so se naplonjevale, na grmadah in vislicah se je žrtvovalo puntarje. Mnogo bojev je bilo brezuspešnih, mnogo revoluciji premaganih. Boj ni zato nehal. Stari sistemi so se morali umakniti novim. Nove ideje so zavzemale mesto starih nazorov. Spreminjale so se dobe in razredi, načela in zakoni. Dobi poganstva je sledilo krščanstvo, ki je uničilo grško-gimljansko cesarstvo, dobi srednjeveškega krščanstva je sledilo, po vekovnem boju heretikov in rebelov, doba renesanse. Feudalizem je nadomestil patriarhalizem ; kruti dobi feudalizma je sledil po zmagi francoske revolucije sedanji kapitalistični sistem, ki se tudi že približuje dovršitvi svojega razvoja. Vsaka doba človeštva ima svoje razrede, svoje inštitucije in zakone in svoje revolucije. Kapitalistični sistem je le produkt vedno se spreminjajočih oblik družabnega razmerja. Razdelitev človeštva v posedujoče in neposedujoče sloje ustvarja pogoje socialnim zla : revščini in zatiranju. Zakonom je namen braniti interese privilegiranih , bogastvo posedujočih. Nič ni bolj svetega pred moralo in zakoni gospodujočih od privatne lastnine. O tem ni dovoljeno imeti drugačna mnenja. Zasebna lastnina je podlaga sedanji uredbi; obstoju privatne lastnine morajo služiti zakoni in inštitucije, moralna načela in kulturni smotri.

Socializem prevrača te načela in obsoja sedanje zakone in inštitucije. Glavni princip socializma je odprava privatne lastnine proizvajalnih sredstev. Ko bode bogastvo proizvaje služilo blagostanju vseh članov človeške družbe, ko bode odpravljen sistem gospodarskih privilegijev bodo tudi inštitucije in zakoni gospodujočih brez pomena. Le uresničenjem socializma bodo odpravljena izkoriščanje in zatiranje množic. Dobi kapitalizma bo sledila doba socializma, ki stremi po preureditvi družabnega sistema na način, da bode vsem zagotovljeno življenje in da bodo vstvarjeni potrebni pogoji večjemu prostemu razvoju človeške družbe. Z uresničenjem so cializma bodo odpravljena temeljna zla človeštva ; vekovnemu razrednemu boju bo le tedaj konec.

Socialistična načela

Ponovno prihajajo vprašanja, da bi na kratko povedali, kaj je socializem in kaj hočejo socialisti. Dotični, ki prihajajo s takimi vprašanji, tudi želijo, da bi v kratkem spisu bil obdelan socializem tako, da bi vsakdo že iz par vrstic umeval socializem.

To je nemogoče ! Socializem je nauk, ki je v tesnem stiku z vsemi življenskimi vprašanji in pogoji. O socializmu imamo danes v vseh kulturnih jezikih napisanih na stotine knjig in na tisoče knjižic. Nekteri učenjaki so po leta študirali samo eno vprašanje, ki je v stiku s socialističnim naukom, predno so razpisali razpravo o njemu. In vzlic temu marsikateri ni prišel do zadnjega definitivnega zaključka.

Socializem tudi ni kakšna nova vera. Vere se bavijo z življenjem po smrti, socializem se peča z življenjem v dobro vseh ljudi že na tem svetu.

Nobeno veliko svetovno vprašanje, ki posega globoko v življenje narodov, se ne more razumeti kar čez noč.

Navadna vprašanja : ali je zemlja kroglja ali plošča, so vzela leta, predno so učenjaki dognali, da je zemlja okrogla. Danes ve vsak šolarček, ki je pogledal v ljudsko šolo, da je zemlja okrogla, ki se suče okoli svoje osi in okoli solnca.

Vsak nauk ima nekakšno podlago, da se prične razvijati. Taka fakta veljajo tudi za socializem.

Danes imamo fine in izvrstne stroje za produkcijo. Strojevodja prepelje z lokomotivo več blaga v eni uri, kot bi ga prepeljal voznik s parom konj v enem mesecu. Kmet s parno mlatilnico namlati po cele železniške vozove pšenice, mejtem ko mlatič s cepcem v istem času namlati nekaj mernikov.

In tako je dandanes povsod v proizvodnji in razpečavanju.

V današnji družbi so pa ljudje tudi razdeljeni v dva razreda : razred, ki poseduje stroje in razred, ki ne lastuje strojev, čigar edina lastnina je telesna in duševna delavna moč.

Razred, ki lastuje stroje, velike prodajalne na oddelke, rudnike, plavže itd., ne dela. Razred lastnikov le uživa in ne seje in ne žanje, ker razred, ki lastuje le delavno moč, dela za njega.

Razred, ki lastuje le delavno moč, pa ne more živeti, ako pri produkciji ne rabi lastnine lastnikov (gospodarjev) ; oni niti ne morejo stopiti na zemljo ako jim lastniki ne dovolijo.

Brezlastniki ne morejo živeti, ako ne proizvajajo bogatstvo, ki koristi le lastnikom. Da pa proizvajajo, morajo rabiti stroje in zemljo lastnikov.

Za svoje delo, za ustvarjenje novega bogastva za lastnike, pa dobivajo brezlastniki odškodnino v obliki plače, ki se zopet steka v žepe lastnikov kot stanarina, dobiček in obresti.

Obratno pa lastniki ne delajo nič. Njih edino delo je — ako sploh imenujemo to delo — da z lastninskimi pravicami pokrijejo lastnino, kar jim daje moč, da so gospodarji izučenih in neizučenih delavcev.

Socialisti pa pravijo : Ker lastniki ne delajo, in ni nobena umetnost lastovati lastninsko pravico, je lahko za delavce posedovati skupno lastninsko pravico za zemljo, zemeljske zaklade, prometna, proizvajalna in razpečavna sredstva.

Le privatno lastninsko pravo je krivo, da so delavci brezposestni in sužnji kapitalistov.

Delavcem ni treba druzega kot potom zakona spremeniti lastninsko pravo in kapitalistična sužnost bo kmalu pozabljena stvar.

Da se pa to izvrši je treba, da se delavci organizirajo politično v socialistični stranki in volijo v vse postavodajne zbore svoje tovariše. Le tem potom je mogoče dobiti večino v postavodajnih zborih in zakonitim potom strmoglaviti današnjo kapitalistično človeško družbo in jo nadomestiti s socialistično, v kateri bodo imeli vsi enake lastninske pravice do zemlje, zemeljskih zakladov, proizvajalnih, prometnih in razpečavnih sredstev.

Beg iz Avstrije

Mesečni uradni statistični list objavlja zanimive podatke o izseljevanju v Avstriji. Vredno je navesti nekaj teh zgovornih številk.

Iz Avstrije same (nevštevši Ogrsko, ki daje tudi močni kontingent izseljencev) se je izselilo od leta 1876 do 1910, 1.845.382 oseb ; in število onih, ki si iščejo ugodnejše življenje preko oceana narašča leto za letom. Te številke ne navajajo one delavce, ki se izselijo v Nemčijo, v Švico, itd.

Leta 1876 je bilo komaj 7809 avstrijskih izseljencev, leta 1891 jih je bilo 20.000, leta 1892 50.000, 1903 112.634 in 177.653 leta 1910. Ob času gospodarske krize v Ameriki se je izseljevanje nekoliko ustavilo ; leta 1910 je pa zopet silno po-

PODLISTEK.

Predpisi za prometno službo.

(Dalje.)

2. Glede na odpremo navedenih oseb veljajo sledeče določbe.

Ad a. Vojaške transporte se odpremlja v smislu predpisov za vojaške transporte na železnicah v vsih vozeh, ali pa v tovornih vozeh, ki so opremljeni za transporte.

Posamezne vojaške osebe, ki imajo pravico do vožnje s tovornimi vlaki, se lahko odpremi tudi v službenem vozu.

Ad b. Spremljevalce mrličev, ki se jih odpremlja s tovornimi vlaki, je odpremiti vselej v službenem vozu, v kolikor je to z ozirom na določbe člena 104, točka 4 dopuščeno, če ni v vlak uvrščen osobni voz, ali pa če ni mrlič naložen v poseben mrliški voz z oddelki za mrliča in osebe.

Spremljevalcem pošiljatev perutnine se sme dovoliti nahajanje v dotičnih vozeh navadno le dokler traja postanek vlaka na postajah in le tedaj če ta ne zadostuje, tudi med vožnjo za določene proge. (Glej tudi člen 133, točka 6.)

Spremljevalci drugih živih živali in drugih transportnih predmetov, ali pa kot strankino blago oddanih, na lastnih kolesih tekočih tujih železniških vozil. morajo navadno v dotičnih vozilih, ali pa na njih zavzeti svoje mesto. Če pa njih navzočnost na le-teh ni potrebna ali pa možna, se jim mora nakazati mesta v kakšnem osobnem vozu. Posamezne spremljevalce se lahko odpremi tudi v službenem vozu.

Ad c. Nadzorniki državnega brzojava morajo navadno zavzeti nezasedena mesta zaviračev.

Vporaba službenih voz je nadzornim uradnikom državnega brzojava vsak čas dovoljena, nadzornikom državnega brzojava pa le tedaj, če je hud mraz ali neugodno vreme, ali pa če nobeno mesto na zavorah ni prazno.

Ad d. Varnostni organi lahko zavzamejo svoje mesto v službenem vozu, če pri vlaku ni osobnih, ali pa drugih pripravnih kritih voz za njih odpremo.

Ad e. Za spremljanje ali preiskovanje carinsko uradnega blaga določeni finančni organi morajo zavzeti svoje mesto v službenem vozu, ali pa na praznih zavornih sedežih, Če pri svojem povratku nimajo nadzorovati kakega blagovnega transporta, se mora pripraviti za uradnike prostor v osobnem vozu drugega razreda, za moštvo pa v osobnem vozu tretjega razreda, če so taki vozovi pri vlaku ; če jih pa ni, se to osobje odpremi v službenem vozu.

Ad f. Poštnim kurzom dodeljene poštne uslužbence se odpremlja v vozovih, ki so urejeni v poštne svrhe, posamezne poštne uslužbence pa tudi v službenem vozu.

Ad g. Za odpremo požarno brambenega moštva je vporabljati osobne, ali pa primerne krite tovorne vozove.

3. V službenem vozu se ne sme voziti več oseb, nego je dopuščeno z ozirom na njih varnost in neovirano izvrševanje službe.

4. V urnikih se mora izmed oseb, navedenih v točki 1. pod **a** do **g** navesti tiste, ki so se poslužile pravice do vporabe tovornih vlakov, in pri tem označiti progo in po njih zasedene prostore.

5. Železniške organe se odpremlja v službenem vozu, če ni pri vlaku drugega, za njih odpremo pripravnega voza in če službeni oziri ne zahtevajo njih muditev na kakem drugem prostoru.

Člen 105.

VOŽNA HITROST.

1. Vožna hitrost je odvisna od načina zgradbe lokomotiv, posebnih razmer posameznih prog in kosmate teže, ki leži na zaviranih oseb.

Na posameznih progah dopuščeno največjo vožno hitrost vlakov določa c. kr. železniško ministrstvo ; le-ta je razvidna iz dodatka vožnorednim knjigam (tabela 17.)

2. Za posamezne lokomotivne kategorije v tabeli 19. dodatka vožnorednim knjigam določene maksimalne hitrosti se ne sme prekoračiti.

3. V vožnem redu predpisane najkrajše vožne čase se sme vporabljati le v slučajih zamude in sicer le tedaj, če to pripušča stanje železnice (proge), objektov iz vozil ; nadaljnje skrajšanje teh vožnih časov ni dopuščeno.

Edino izjemo tvorijo komisionelne poskusne vožnje, za katere vožna hitrost ni omejena.

Tudi za lokalne železnice določa c. k. železniško ministrstvo dopuščeno največjo vožno hitrost.

Pred potnimi prehodi, ki niso zaprti z zavornicami, nadzorovani ali pa se jih močno rabi in pri katerih je oviran razgled, se mora vožno hitrost tako omejiti, da se vlak lahko ustavi na razdaljo 100 metrov.

4. V sledečih slučajih se mora znižati dopuščeno vožno hitrost :

a) Največja hitrost vlaka, ki vozi z dvema lokomotivama na čelu, ne sme brez dovoljenja c. kr. železniškega ministrstva prekoračiti 65 *km* na uro ;

b) pri vlakih, na katerih čelu vozi lokomotiva z naprej vožečim vlečnim tenderjem, ne sme vožna hitrost znašati več kot 45 *km* na uro ;

c) vlaki, ki se jih poriva, to je taki brez vlačne lokomotive na čelu, smejo voziti k večjemu v hitrosti 25 *km* na uro.

Na lokalnih železnicah ne sme v tem slučaju vožna hitrost znašati več kot 15 km na uro.

d) Vlaki, katerih lokomotive so opremljene s pritrjenimi snežnimi plugi, smejo voziti le v hitrosti do 60 *km* na uro ;

e) kadar vozijo same lokomotive, za katere se ni določilo poseben vožni red, ne smejo iste, če se tender ne poriva, hitreje voziti kot z znaša najkrajši vožni čas osobnih vlakov.

skočilo. Masa ameriških izseljencev se razdeljuje tako: 83 odstotkov jih gre v zedinjenje države, 8.2 odstotkov v Kanado, 5.1 v Argentinijo, 3 odstotkov pa v Brazilijo. Med tem ko se znižuje število izseljencev v zedinjene države, se zvišuje število izseljencev namenjenih v Argentinijo in v Kanado. Največji del izseljencev se vkrcava v Hamburgu in v Bremenu. Le 2.86 odstotkov izseljencev se vkrcava v Trstu. Ti odstotki se bodo z otvoritvijo novih prog vsekakor znatno spremenili.

V dobi med 1821 in 1911 se je štelo v zedinjenih državah 28.9 miljonov izseljencev, od katerih je 3.3 miljonov iz Avstrije. Medtem ko so dajale svoj čas največji kontigent izseljencev angleška, Nemčija in Italija, ima zdaj prvenstvo o izseljenstvu naša blažena Avstrija.

Seznam izseljencev v desetletju 1900—1910 nam daje sledeče številke:

	Izseljencev
Avstro-Ogrska	2.145.977
Italija	2.045.877
Rusija	1.597.306
Velika Bretanja	865.611
Skandinavija	440.039
Nemčija	391.498
Španija in Portugalska	97.084
Francija	73.379

Največ izseljencev prihaja iz Galicije (Poljakov, Rutenov, židov) in iz jugoslovanskih dežel. Leta 1910 se je štelo v Zedinjenih državah pri vsakih 10.000 izseljencev sledeče število pripadnikov raznih narodov:

Poljakov	1411
Hrvatov in Slovencev	967
Rutencev	707
Židov	587
Čehov	472
Rumunov	409
Ogrov	303
Italijanov	243
Nemcev	227

Nemci, ki so najbolj razviti industrijski narod v Avstriji, zaznamujejo najnižje število izseljencev. Zopetni dokaz, da je le industrija, ki zamore preprečiti večje izseljevanje. To nam dokazuje tudi Nemčija, kjer se je enkrat močno razvito izseljevanje zdaj skoraj vstavilo.

Niso izjemni zakoni in ne druge zapreke, ki zamorejo preprečiti izseljevanje ljudstev. Le z razvojem industrije, z ustvarjenjem novih virov dela in bogastva, z uvedbo popolnejše socialne politike, ki naj omogoči kmečkim in delavskim slojem ugodnejše življenje, bo mogoče odpraviti izseljevanje. Toda naši modri politiki imajo začasno vse druga opravila, da bi mogli opaziti posledice njih blazne gospodarske in socialne politike. Eksponenti nacionalizma so polni ljubezni do naroda — ko se gre za volitve Ni ga pa nikogar, ki bi zahteval dejanjsko spremembo nezvosnih razmer naših revnih kmečkih in delavskih slojev, katerim se zna le nalagati vedno ogromnejših davkov. Posledica nespodobne politike nacionalistov in klerikalcev, ki imajo glavno besedo v avstrijskih javnih institucijah, je sedanji obupni gospodarski položaj v državi. Naj se čudimo, če zapuščajo kmetje in delavci ob sedanji neznosni politiki razlaščenja, draginje in obdavčevanja trumoma «svojo» domovino? ! Naši jugoslovanski politikarji, ki toliko govorijo o narodni obrambi, nimajo besede, ki bi svarila državo pred posledicami naraščajočega izseljevanja. Maloštevilni slovenski narod daje še vedno skoraj največje število izseljencev. Socialni demokratje so že primerno opozorili vlado na pogubne posledice ogromnega izseljevanja v južnih pokrajinah države. Jugoslovanski politikarji niso čutili potrebo podpirati akcijo. Po njih mnenju smo mi seveda še vedno sovražniki narodov.

Kreditna zveza avstrijskih delavskih organizacij.

V zadnjem času se zastopniki avstrijskih delavskih organizacij mnogo bavijo z vprašanjem, kako naj bi se osnovalo organizacijo, ki naj bi delavskemu gibanju omogočila upliv tudi na denarnem trgu. Sodr. Müller je v eni zadnjih številk mesečne revije «Der Kampf» objavil članek, pod naslovom «Delavsko gibanje in kreditna organizacija». Članek razvija izredno zanimive misli. Banke igrajo v modernem gospodarskem življenju glavno ulogo. Delavske organizacije same se ne morejo izogniti uplivu kreditnih zavodov. Svoje imetje vložijo mnogokrat pri bankah, ki to imetje le nizko obrestujejo, medtem ko na drugi strani konsumne zadruge ali druge organizacije le težko in s plačevanjem visokih obresti dobijo potrebne kapitale za zgradbo svojih Delavskih domov. Delavske organizacije pridejo vsled tega, bodisi pri vložitvi kakor tudi pri izposojenju denarja, v zelo neprijetni položaj odvisnosti od kapitalističnih kreditnih institucij, katere imajo od tega dvojni gmotni dobiček. Sodr. Müller je v tem članku priporočal ustanovitev kreditne zadruge, ki naj bi pripadala delavskim organizacijam in prevzela denarno poslovanje teh; ta zavod naj bi bil ustrojen na zadružnem temelju. Sodr. Renner je opazke in načrt sodr. Müllerja v zadnji številki iste revije še izpopolnil ter vzpodbujal socialistično javnost, da naj posveti več pažnje vprašanju osnovanja velike proletarske kreditne organizacije.

Medtem ko se je na eni strani skrbelo za teoretično pripravo in propagando, se je drugi mali krog sodrugov bavil že s praktično izvedbo vprašanja. Huda denarska in kreditna kriza zadnjega časa je privedla vodstva delavskih institucij do prepričanja, da je ustanovitev delavskega denarnega zavoda neobhodno potrebna. Vodstvo ene najmočnejših naših organizacij — zveza kovinarskih delavcev — se je odločno zavzelo za iniciativo svojega predsednika sodr. Beera. Zveza kovinarskih delavcev je dogovorno z nakladno zadrugo avstrijskih konsumnih zadrug ustanovila takoj zadrugo z omejenim jamstvom pod imenom: Kreditna zveza avstrijskih delavskih društev. V predsedstvo zadruge so bili imenovani sodrugi Renner, Beer in Schorsch. Zveza je pričela takoj poslovati z vlogami v znesku do enega miljona. Zadruga nudi organizacijam, ki se pri njej izposojajo denar mnogo večje ugodnosti in obrestuje vložene svote organizacij vse višje nego privatni denarni zavodi. Zadruga bode svoje poslovanje razširila kakor bode narastel promet. Mnogo organizacij in strankinih institucij je že prijavilo svoj pristop k zvezi z znantnim vlogami. Zveza je sedaj v stanu služiti potrebam daljnega in večjega kredita. Po svojih pravilah zamore zadruga izposojevati svote le tam, kjer je vrnitev popolnoma zajamčena. Izposojevanje osebam brez bančnega pokritja je seveda izključeno.

Nova kreditna institucija bode vodila denarne posle organizacije; vravnala bode denarno in kreditno gibanje vseh strankinih institucij in jih tako osvobodila kredita in odvisnosti kapitalističnih denarnih zavodov. Razume se, da mogoče doseči uspeh le potom mirnega in treznega dela. V tem oziru bodo služile kot primera novemu zavodu delavske banke v inozemstvu. Angleške organizacije so si zadnja leta tudi ustanovile svoje lastne banke Konsumne zadruge v Nemčiji posedujejo tudi svojo banko, koje kapitali naraščajo od leta do leta. Zavedno delavstvo v Avstriji bo z novo osnovo razširilo krog svojega dela in vpliva. Novi zavod, ki bode združeval delo strokovnih in konsumnih organizacij, je najzgovornejši dejanjski dokaz našega neprestanega napredka in celokupnosti, smotrenosti in enotnosti razrednega delavskega gibanja v Avstriji.

Delavstvo in bodočnost.

Vsak normalen človek hrepeni po sreči. Ljudje imajo o sreči lahko različne pojme in si jo lahko zamišljajo na zelo različne načine, toda žele si je vendar vsi. Tudi asketi so na svoj način srečolovci. V zatajevanju samega sebe, v misli na svoj namen se čutijo srečne. Kdor trdi, da si ne želi sreče in da je ne mara, verjame morda samemu sebi, toda on vara samega sebe.

Hrepenje po sreči ni nič slabega. Človek je ustvarjen tako, da si mora želeti sreče. To je priroden nagon in priroda sama je dala človeku tak organizem, da je njegovo delovanje tembolj popolno čim bolj se človek čuti srečnega. Toda s samo željo je prav malo opravljenega. V marsikaterem oziru ne prihajajo naše želje prav nič v poštev: tam, kjer pa so kaj vredne, ostanejo brezplodne, če jih ne podpremo s svojim delom, ki se mora gibati v smeri proti našemu smotru.

Dober del naše usode je sploh izven naše moči. Na svet prihajamo, ne da bi nas kdo vprašal, če nam je všeč ali ne in umreti mora tudi tisti, ki bi rad večno živel. Od rojstva pa do groba je toliko «slučajev» v našem življenju, na katere ne vplivamo in ne moremo vplivati, da smo pogosto podobni žogam, s katerim se igrajo nevidne roke. In tako je kot skrajno nasprotje nauka o svobodni volji nastala vera v neizpremenljivo usodo, v fatum, v kismet.

Celi narodi so se včasi vdajali fatalizmu, Islam, Mohamedov nauk, je do dobrega zgrajen na načelu, da je človeku vse usojeno in da ne more ničesar

---

Če pa gre tender ali pa tenderjev podstavek naprej, ne smejo voziti hitreje nego 45 *km* na uro. Izvzete so lokomotive, katerih zgradba zahteva večjo omejitev vožne hitrosti, in proge za katere je določena nižja maksimalna hitrost;

f) delovni vlaki smejo — če so vozila v dobrem stanu in ugodne prožne razmere — voziti v največji hitrosti 25 *km na uro*.

Pri slabši kakovosti vozil, nadalje na večjih nagibih in ovinkih se mora razmeram primerno znižati hitrost;

g) pri vožnjah na lastnih kolesih tekočih snežnih plugov se ne sme prekoračiti vožne hitrosti 45 *km* na uro; to hitrost pa se mora še nadalje omejiti, če to zahteva način zgradbe snežnega pluga;

g) Če se opazi znamenje «počasi», se mora hitrost vlaka takoj znižati na polovico navadne hitrosti po vožnem redu, če se ni izdalo posebnih odredb za znižanje vozne hitrosti.

Člen 106.

Vožnja preko ogib.

1. V plošnem se sme preko ogib proti osti voziti le z zmerno hitrostjo.

Uvoz vlakov na postaje, zlasti pa brzovlakov in osebnih vlakov se ima navadno izvršiti na glavni tir.

2. Preko nezavarovanih ali nezanesljivo zaprtih ogib smejo brzovlaki in osebni vlaki proti osti v ravni smeri voziti normalno največ 40 *km*, preko v odklon postavljenih ogib proti osti in v njeni smeri pa največ 30 *km* hitrosti na uro.

3. Preko popolnoma zavarovanih ali zanesljivo zaprtih ogib smejo brzovlaki in osebni vlaki voziti proti osti v ravni smeri normalno največ 60 *km*, preko v odklon postavljenih ogib proti osti in v njeni smeri pa največ 40 *km* na uro.

4. Večja hitrost kot one, ki so navedene v točkah 2. do 3., je dopuščena le z dovoljenjem c. kr. železniškega ministrstva.

5. Hitrost tovornih vlakov naj normalno pri vožnjah preko ogib proti osti in v ravni smeri ne presega 20 *km*, pri vožnjah v odklon proti osti v njeni smeri pa 10 *km* na uro.

C. kr. državno železniško ravnateljstvo pa je pristojno, da v slučaju potrebe določi višje hitrosti.

6. Preko ogib, ki so postavljene v ravno smer, se sme v smeri osti voziti z nezmanjšano hitrostjo.

7. Kot «popolnoma zavarovane» se sme smatrati le tiste centralno prestavljane ali zapahnjene, ali pa samo zapahnjene ogibe, katerih pravo stanje je na zanesljiv način odvisno od znamenj; istotako pri izvozih, kjer ni izvoznih znamenj, tudi tiste ogibe, katerih pravilno stanje se zavaruje z električnim ali mehaničnim zaklepom.

Kot «zanesljivo zaprte» se smatra le tiste ogibe, katerih priklopljena komična tračnica je potom ključavnice, pritrjene na trdni tračnici, priklenjena in katere ključ se more izvleči le tedaj, če se je ogibo poprej v pravilnem stanju zaklenilo.

8. Če je položaj ogibe, preko katere je voziti pri uvozu ali izvozu tak, da mora vlak obenem prevoziti ovinke asprotnih smeri in so sploh neugodn razmere, se mora vožno hitrost znižati po meri okolnosti.

Če se vrši izvoz vlaka po ogibnem ovinku, ne sme biti hitrost izvoza nikdar večja kot pri uvozu.

Postaje, na katerih so prej omenjene okolnosti, mora c. kr. državno železniško ravnateljstvo naznaniti strojnemu in vlakospremnemu osobju.

9. Če izjemoma nastopijo razmere, ki začasno zahtevajo posebno oprezno vožnjo preko ogib, se mora o tem obvestiti strojno in vlakospremno osobje.

Predstoječe določbe veljajo tudi za vožnjo preko ogib na progi.

spremeniti. Pri orientalcih igra kismet vobče veliko vlogo. Hvalili so časih to slepo udajanje v usodo in kazali, kaj so vse Turki dosegli, ker so šle njih čete pri vsaki priliki slepo v smrt, češ, Alah že ve, kje bomo umrli in če nam je usojeno, da ostanemo živi, nam vse džavrske kroglje ne bodo mogle škodovati. Ali zgodovina nam kaže, da vsi taki narodi, ki se zanašajo le na tujo, neznano moč, propadajo. Sedanja Turčija je nam žalosten dokaz. Kakor z narodi, tako je tudi s posamezniki z družinami z različnimi skupinami človeštva.

Človeško življenje je še vedno velika uganka, ki se ne ukloni ne veri, ne znanosti. A če moramo priznavati skrivnosti, ki jih še nihče ni razkril, vendar spoznavamo, da je poleg neizpremenljivega, kar kljubuje vsaki volji, v življenju še marsikaj prepuščeno našemu spoznanju in našim močem. To, od človeka odvisno plat življenja urediti tako lepo in dobro, kakor je na zemlji sploh mogoče, je naloga socializma. Z organiziranim smotrnim delom se imajo človeštvu olajšati tista bremena, katerih se sploh ne more iznebiti, in pribaviti največja množina užitkov, ki se da doseči. Socializem ne more prečarati sveta in uresničiti vseh sanj; toda mnogo opravičenega hrepenenja lahko preustvari v resnico in mnogim željam, ki so danes neizpolnjive, lahko zgradi podlago, na kateri se pozneje uresničijo.

Kakor je posamezniku po nepremagljivem zakonu sojeno, da se razvija, tako stremi človeštvo deloma zavedno, deloma nezavedno, po razvoju in rasti. Iz otroških let sili v mladeniška, pa v moška ter koprni po najvišjih vrhuncih, po udejstvovanju vseh svojih sil. dokler vidi pred seboj življenje.

Socializem je realizacija tega stremljenja. Njegova naloga je zbrati vse raztrešene, tolikokrat se gubeče brezplodne moči in jih, danes kaotično se uskajoče in vzajemno si nasprotujoče, združiti v harmonično celoto, ki pomeni korist in lepoto obenem.

Z dosego tega cilja, najvišjega, ki ga more danes zaznovati človeški um, pa je neizogiben boj proti vsem zaprekam, razreden boj, ker so zapreke razrednega značaja. Gmotna beda miljonov, ta največja nesreča naše dobe, ki ne ubija le telesno cele armade‘ ampak uničuje neštete duhove na škodo zadetih posameznikov in vsečloveške družbe, je posledica razdelitve v gospodarje in sužnje, v bogataše in nemaniče, v privilegirane in brezpravne. Obstanek razredov je največja ovira človeške sreče in napredek družbe je odvisen od tega, da izginejo razredi in zmaga vzajemnost vseh ljudi.

Do zmage vodi boj, samo boj. A ta boj morejo voditi le oni, ki imajo največ pričakovati od napredka. Nikakor se ne bodo za izpremembo bojevali tisti, ki so zadovljni s sedanjim položajem in smatrajo vsako predrugačenje za izgubo.

Tudi slovenski delavci se ne morejo izogniti temu boju. Socializem mora le tedaj, obstati, če zmaga po vsem civiliziranem svetu. Uspeh delavstva v katerikoli deželi je tudi naš uspeh, ampak naše zaostajanje je tudi zaostajanje vsega delavstva. Samo združeni proletariat vseh narodov more prenmagati mednarodni kapitalizem vsega sveta.

Zato tudi za slovenske delavce ni druge poti kakor združitev v mogočno armado, vzporedno v zvezi z organiziranim delavstvom vsega sveta.

To je pot do sreče in tudi srečna pot. Zakaj največja sreča, ki si je moremo misliti na tem svetu, z tiste ljudi, ki žive na njem, se more doseči samo na podlagi socializma. Pesniška fantazija lahko ustvarja drugačen svet in drugačne ljudi; pa si tedaj tudi lahko misli drugačno srečo. Če človeškemu telesu n. pr. ne bi bilo treba hrane, ampak bi mu zadostoval zrak, bi bili tudi pogoji človeške sreče popolnoma drugačni kakor dandanes. Ali prirodnih zakonov ne moremo izpremeniti. Za človeka, kakršen je, so materialna vprašanja neizogibna. Hrane mora imeti, če se mu to zdi lepo ali grdo, obleke mora imeti, kakršno zahtevo podnebje, varstva proti vremenskemu vplivu mora imeti. Njegova sreča ne bo popolna, tudi če ima vse to, zakaj tedaj se javljalo še duševne potrebe. Ali če niso izpolnjene niti te potrebe, tedaj sploh ne more biti sreče. Pesem o lepoti revščine je hinavska in lažniva pesem.

Socializem ima nalogo urediti gospodarsko življenje tako, da mine posamezniku vsakdanja skrb za njegove gmotne potrebe. Doseči hoče take razmere, da bo delo vsakemu človeku zagotovilo, kar potrebuje za življenje in da mu bo pridnost in sposobnost omogočila uživati tudi tiste višje, plemenitejše plodove, ki jih ustvarja telesno in duševno delo nad vsakdanje potrebe. V socializmu je torej podlaga človeške sreče.

Ali tudi v boju za socializem je že dober del sreče. Zakaj človeku, ki sodeluje, daje ta boj zavest, da se bojuje za pravično stvar, za lep smoter, za večjo srečo, za bodočnost poznih rodov. Vsak napredek, vsaka zmaga daje zadoščenje bojevniku in ga osrečuje.

Drugod ne more delavstvo dandanes iskati sreče. V organizaciji, v socialističnem delu. v boju se je nahaja vsaj toliko, kolikor je mogoče v današnjem svetu, ki je od prave sreče še oddaljen kakor zemlja od solnca.

Zapisnik

sej sekcije «slug» centralnega odbora za splošne osebne zadeve uslužbencev državnih železnic.

(Nadaljevanje).

Član Eliška omenja poslabšanja, ki se je uvedlo na severno zapadni železnici takoj po podržavljenju iste. Omenja obenem odvzetje službenih oblek nekaterim kategorijam te železnice. Glede podelitve službenih oblek so govorili še člani Belčik, Faulhammer, Andre, Sommerfeld, Weiser, Pfatschbacher, Flaschberger, Plalkievicz, Toušek, Dušek, Belcik in Plouka, ki izražajo tozadevne želje uslužbencev. K temu poudarja predsedn. potrebo, da se uvažuje želje uslužbencev glede podelitve službenih oblek ter izjavlja, da bo zlasti podpiral predlog, glede podelitve kurjačem modrih platnenih oblek. Sledijo poročila o predlogih sprejetih na konferencah raznih, kategorij glede podelitve oblek uradnim slugam, prožnim vravnavalcem, mostnim ključavničarjem, čuvajem, bločno signalnim slugam, kontrolnim čuvajem, sprevodnikom, postajnim slugam, premikačev, zapisovalcem nakladnih listov, skladiščnim slugam, čistilcem vozov, lampistom, vozovnim nadzornikom, strojevodnim pripravnikom, strojnim kurjačem, nadpremikačem ter osobju delavnic in kuralnic.

Vožne ugodnosti.

Član Weiser zagovarja pravice osobja do vožnih ugodnosti, ki je smatrati postranskemu prejemku, ki se ga ne more uslužbencu odvzeti. Kritizira postopanje onih predpostavljenih, ki odrekajo uslužbencem vožne ugodnosti. Zahteva pragmatično določitev pravic osobja do gotovega števila prosto vožnih listkov ter sočasno razširjenje pravic do prejemkov na uslužbence in njih svojcev. Člana Plonka in Weiser utemeljujeta nadalje predlog glede proste izrabe lokalnih vlakov.

Član Sommerfeld zahteva, da naj se podeli vežne ugodnosti enako zakonskim kot nezakonskim otrokom ter starišem uslužbencev, ki bivajo s tem skupaj. Otrokom, ki ne bivajo pri stariših, ki jih pa ti večji del vzdržujejo in ki imajo obiskati svoje stariše, naj se tudi podeli vožno ugodnost.

Člani Weiser, Mühlberger, Andrae in Faulhammer utemeljujejo predlog glede spremembe določb predpisov št. XII v smislu, da je dati na razpolago prožnim mojstrom za svojo progo gotovo število prostih listkov, ki jih ima razdati v slučaju bolezni ali drugih nujnih službenih slučajih, njim pripadajočim uslužbencem.

Član Blatkiewicz protestira proti postopanju nekaterih ravnateljstvih, ki odrekajo uslužbencem ugodnosti za brzovlake. — Zastopnik oddelka za vožne ugodnosti poda nato razna pojasnila in ugotovila.

Sestava predlogov se glasi tako:

«Razširjenje dobavme pravice prostih listkov.

Na progah s prometom lokalnih vlakov, naj se dovoli uslužbencem posluževanje teh vlakov ne da bi morali imeti vožnih listkov in le proti pokazanju legitimacij.

Razširjenje vožne legitimacije na stariše in nezakonske otroke, ki živijo v skupnem gospodarstvu z uslužbencem.

Vožne ugodnosti naj se razširi tudi na otroke, ki sicer ne živijo pri stariših, ki so pa deloma od starišev vzdržani.

Podelitev prostih listkov za nakup živil z veljavo na okrožju najmanj dveh ravnateljskih okrajih onemu osobju, ki se nahaja v krajih, kjer že obstoje skladišča živil.

Članom personalne komisije in centralnega odbora naj se podeli začasne proste vožne legitimacije.

Razni predlogi.

«Predpostavljeni in nadzorovalne oblasti imajo v službenem občevanju nagovoriti uslužbence skupine «slug» z naslovom «gospod».

Tiskovinam ki se jih izroči osebno uslužbencem je dodati naslov «gospod».

Predlog je sprejet.

«Odprava ukaza, ki prepoveduje kajenje v pokritih delavniških prostorih in kurilnicah».

Predlog je sprejet.

«Odmera glede prejema kuriva slugam enako poduradnikom. Podelitev dobave drv po režijskih cenah».

Predlog je sprejet.

«Skupne stalne prejemke je v zadnjih delovnikih meseca vnaprej plačati.

Pri izplačevanju mezd je izročiti uslužbencem izplačevalne liste, na katerih je natančno označiti dohodke in izdatke.»

Predlog je sprejet.

Sprememba predpisov glede preiskušnje vida in sluha na podlagi izvedbe po praktičnih službenih razmerah; pri čemur je določiti, da kdor je izvršil enkrat povoljno preiskušnjo, je oproščen vsake nadalje priskušnje barvnega čuta.

Sprememba obstoječe signalizacije proge potom odprave barvnih znamenj in uvedbe primernih znamenj z belo lučjo.

Uslužbenca, ki se ga je vsled barvne slepote ali slabega vida in čuta odtegnilo eksekutivni službi, je nastaviti na taka mesta, kjer ne bode oškodovan na dosedanjih skupnih prejemkih in mu ni onemogočiti dosego višjih mest.

Je sprejeto.

Sprejet je tudi sledeči predlog: «Ureditev postopanja z najdenimi predmeti na ta način, da se po poteku enega leta dotičnemu, ki je predmet našel, vrne najdeni predmet ali pa njega izkupiček.

II ODDELEK

Predlogi posameznih kategorij.

Ker so predlogi in utemeljevanja zahtev raznih kategorij, že znana iz razprav na raznih konfrecijah, prinašamo tukaj na kratko le predloge psamezih kategorij:

Uradniški pomočniki.

Automatično imenovanje oficijantom. Odprava uradnih pomočniških mest «stare vrste». Priznanje delovne doklade.

Uradniški sluge.

Oprostitev snaženja uradov. Sprememba službenega naslova v «uradnega sluge». Imenovanje zmožnih uradnih slug uradniškim pomočnikom. Premestitev v skupino slug A. Urnik enak poduradnikom. Tedenski prosti dan. Dodajanje nadomestovalcev v slučaju bolezni in dopustov. Plačevanje čezur nedeljskega in prazniškega dela po 1 krono na uro. Zvišanje uradnega in pisarskega pavšala.

Tiskarji.

Definitivno imenovanje tiskarjev, ki dobivajo dnino. Automatično imenovanje poduradnikom izučenih in starih tiskarjev. Ureditev delovnega časa primerno času uradnega osobja. Odprava čezur ter nedeljskega in prazniškega dela. Plačevanje teh v skrajnem slučaju po 1 krono na uro.

Prožni vravnavalci.

Premestitev v skupino slug A. Pritegnitev vizirerjev v kategorijo prožnih vravnavalcev. Pripustitev k izpitu prožnega mojstra. Natančna službena uvrstitev in podelitev prosti dni. Plačevanje čezur. Podelitev poleg hranarine pavšala za progo oddaljeno dva kilometra od bivališča. Uvedba predpisov. Podelitev službenih prosto vožnih listkov. Podelitev predorne doklade.

Signalni ključavničarji.

Ločitev elektrotehnične službe od mehanične, zvišanje normiranih mest. Automatično imenovanje poduradnikom. Določitev delovnega časa in plačevanje čezur. Zvišanje vožnega pavšala v splošnem, razven tega za proge z več kot 100 kilometrov. Signalni ključavničar naj si sam zapisuje dnevno delo.

Mostovni ključavničarji.

Ločitev mostovne službe od progovzdrževalne službe. Zvišanje normiranih mest. Stabilizacija

letnega mezdnega zneska (dnina k 365) v bližnj višji mezdni stopnji. Zvišanje hranarine. Na mesta mostovnih mojstrov je nastaviti le mostovne ključavničarje.

Določitev delovnega časa enako kot v glavnih delavnicah. Hranarina pri eksponiranju. Pristojbine za prenočevanje. Uračunanje vožnega časa v delovni čas. Higienične delavnice. Ute kot zavetja pred slabim vremenom. Službene proste vožne listke.

Čuvaji, bločno signalni sluge, čuvajski nadzorniki.

Oprostitev ruvanja trave, kidanja snega in snaženja ogib. Odprava ženske službe. Izpit iz vseh predpisov XVIII. Oprostitev obveznosti, da je nositi s seboj predpiseXVIII in XXII. Sprememba službenega naslova v «Prožnega nadzornika» «ogibnega nadzornika», «zatvorniškega nadzornika», mestnega kontrolorja» in «bločnega nadzornika». Definitivno nastavljenje po enem letu provizoričnega službovanja. Imenovanje pomožnim čuvajem po trajni vporabi v čuvajski službi. Upoštevanje službenih let v vrstilni listi za bločno signalna mesta. Automatično imenovanje poduradnikom bločno signalnih slug in kontrolnih čuvajev na večjih železniških obratnih uradih. Skrajšanje et za s 576 kronami nastavljenim čuvajem, ki niso bili doslej deležni zenačenja ostrin. Skrajšanje bližnjih napredovalnih rokov na eno leto za vse v mezdni stopnji 648, 650 in 700 kron se nahajajoči stabilizirani čuvaji in bločno signalni sluge. 12-24 urna služba na premikalnih postajah in na dunajskih lokalnih železnicah, 16-24 urna služba na ostalih progah in 16-16 urna služba na progah z osem urnim nočnim odmorom. Primerna uvrstitev dopustov. Podelitev dopustov in službe prosti dni vsem čuvajem. Splošno zvišanje nagrad za brzovlake. Nočna službena doklada v znesku 1 krone za skupno čuvajsko osobje. Pavšal za obutev prožno ambulantnim in ogibnim čuvajem. Pavšal za pisne potrebščine ambulantnim in zatvorniškim čuvajem Predorna doklada. Pavšal snaženja službenih prostorov v znesku 2 kron mesečno. Brezplačno dostavljenje kuriva prožnim čuvajem. Zvišanje prejema kuriva in pavšaliranje enako kot postajnemu osobju. Povečanje starih čuvajskih hiš. Postavljanje službenih utin opremljenje istih z umivalniki, brisačami in pljuvalniki. Žimnice in odeje v službenih prostorih. Zgradba stranišča pri službenih utah. Odkup stranskih poslopij, ki so last čuvajev.

Sprevodniki.

Zvišanje normiranih mest in dejanjskim potrebam odgovarjajoče imenovanje pomožnih sprevodnikov, manipulante pri daljnih in manipulacijskih vlakih. Manipulante je vzeti samo iz kategorije sprevodnikov. Imenovanje stalnih rezervnih vlakovodje nadsprevodnikom. Automatično imenovanje poduradnikom manipulacijskih in prtljažnih sprevodnikov po polaganju vlakovodnega in nadsprevodniškega izpita. Zvišanje končne mezde vsem manipulacijskim in prtljažnim sprevodnikom, ki ne morejo postati nadsprevodniki; skrajšanje istim napredovalnih rokov. Zvišanje po načelih 30 odstotne službe, 25 odstotnega zunanjega odmora in 45 odstotnega odmora doma. na nadomestilna odmorna dneva v mesecu. V rezervi najmanj 40 odstotni odmor doma in 36 urni odmorni dan. Enako določitev urnine kot pri blagovnem vlaku in urnina osebnih vlakov in manipulacijskih sprevodnikov enako urnini vlakovodja. Zvišanje vožne urnine manipulacijskih sprevodnikov za 30 vin., sprevodnikom in zaviračem blagovnih vlakov pa za 20 vin., za čakanje zunaj vlakovodjem in manipulacijskim sprevodnikom 10 vin., sprevodnikom in zaviračem 8 vin. na uro. Zamude je vračunati kot službeni čas. Uvedba urnine na lokalnih železnicah. Plačevanje manipulacijskega časa zaviračem in sprevodnikom; Vlakovni odmor do dveh ur je vračunati kot službeni čas, ravno tako daljši prejemni in prehodni čas na postajah. Rezervno delo je plačati z 10 vin. na uro sprevodnikom in 12 vin. vlakovodjem. Za nočne ure je podeliti 50 odstotkov doklade. Šolske ure je plačati kot službene ure. Vporaba sprevodnikov, ki so bili vsled telesnih poškodb odtegnjeni svoji službi, kot vratarje in uradne sluge. Poslabšanje vida in sluha je smatrati obratni nezgodi. Higijenične kasarne. Pripravne službene vozove. Nevporabljenje odprtih naprej obrnjenih zavor. Popravljanje zavornih utic. Preložitev obračalnic. Opustitev preračunanja 1 po sto ton pri iskanju tare. Pregledno označenje vozovnih lastninskih znakov. Sestavljanje turnusov sporazumno s turnusno komisijo izvoljeno od osobja. Inšpektorje za nadzorovanje vzdržanja turnusov in razmer v kasarnah. Za poškodbo vozov naj bodo odgovorni le vozovni nadzorniki. Odprava določbe o korigiranju službenih predpisov.

(Dalje prihodnjič).

Delo in varčevanje.

Učitelj: Zapomnite si dragi učenci, da je le potom dela in varčevanja mogoče obogateti. Poglejte našega gospoda župana: Bil je le reven kmet, zdaj je bogat gospod; znal je pridno delati in varčevati ...

Učenec: Tudi vi gospod učitelj ste vedno delali, kajneda? ....

— Oh, vedno, vedno!

— In ste kedaj morda zapravljali?

— Kakšne radovednosti so te?

— Oprostite gospod učitelj: če ste vi vedno mnogo delal in nikdar zapravljal, zakaj niste tudi vi postal bogat?

— Brezobrazneš! Za tvojo obnašanje dobiš trojko!

Tišina. Učenec povesi glavo; učitelj pokašlja. Trenotek nato z bolj milim glasom.

— To ne vstvarja še primero: mi učitelji smo bili namreč vedno slabo plačani. ...

Učenec: (ki se je zopet osrčil) Tudi moj oča je delal vedno in ni nikdar zapravljal; in vendar je umrl, ne da bi nam pustil vinarja .... To nam pripoveduje vedno mama sama in nam pravi tudi, da je gospod župan postal zato bogat, ker je imel vedno veliko delavcev, ki so mu delali za borno plačo. Z delom.... drugih je obogatil.

— Zadosti! Roke na klop in čitajte!

Dopisi.

Trst prosta luka drž. žel. O tukajšnjih vozovnih zapisovalcih se skoraj nikdar nič ne sliši. Vsled tega bi morda kdo mislil, da je tem uslužbencem na rožcah postlano in da se nimajo o ničemer pritoževati. Ali ravno narobe je res. Ti uslužbenci imajo dovršiti ogromno množino dela. Ne preostaja jim časa niti za oddih. Od nastopa službe, pa do tiste ure ko gredo zopet iz službe, garajo nepretrgoma. Vrhutega pa je turnus zelo slab. Kar po dve noči zaporedoma morajo garati, predno imajo nekoliko primernejših odmorov. Kadar je njih število polno, to je, da se vsi štirje vrstijo v službi, bi še šlo. Toda kadar jim katerega zmanjka, če je bolan ali pri orožnih vajah, morajo opravljati trije isto službo kakor prej štirje. Tu pa se njih turnus močno izpremeni. Seveda ne na boljše. Ker železniška uprava ne da nadomestovalcev, se tistim, ki še ostanejo v službi, podaljša delo in skrajša počitek. Ko imajo dve noči zapored službo, imajo po drugi nočni službi 12 ur, komaj 6-urni počitek predpoldne. Popoldne pa morajo zopet v jarem in delati do večera. Po eni prosti noči imajo šest ur dela predpoldne, popoldne šest ur prosto na kar nastopijo zopet nočno službo in stvar se zopet ponavlja. Da bi se človek po naporni nočni službi mogel po dnevu v šestih urah zadosti odpočiti, na to ni misliti; in to tem manj, ker nihče ne more na komando takoj zaspati. Vsled te varčljivosti železniške uprave so vozovni zapisovalci na svojem počitku zelo prikrajšani. Vkljub temu pa se od njih zahteva redno opravljanje službe. Bi pač bilo umestno, da bi železniška uprava drugod varčevala, kjer je na pravem mestu, ne pa pri uslužbencih, ki jih izmozga do kosti. Na merodajne činitelje apeliramo, da odpravijo nečuveno izkoriščanje.

Jugoslovani v Litiji. Poročali smo svoj čas o velikanskem «shodu» jugoslovanskih železničarjev v Litiji, ki je bil 29. junija. Poročali smo o tem shodu popolnoma stvarno, ker nam ni do tega, da bi tako malopomembni organizaciji škodovali z zavijanji. «Sl. N.» od 5. julija prinaša tudi poročilo o tem shodu, ki pa pravzaprav ni poročilo, temveč le zavijanje dejstev. Na shodu niso bili le trije socialni demokratje. ampak gospod Mlakar, šest organiziranih železničarjev in nekaj pa tudi takih, ki bodo vsak čas vstopili v našo organizacijo, ker mi ne lovimo ljudi s frazami, temveč pustimo vsakomur toliko časa, da nas spozna iz naših dejanj. Ker je bil dnevni red shoda: «Položaj železničarjev» in ker je položaj železničarjev kakor tudi vseh drugih državnih uslužbencev odvisen prav močno od političnih razmer v državi vsaj po našem skromnem mnenju — tedaj je bil sodrug Šinkovec popolnoma upravičen, da je vprašal gospoda velemodrega poročevalca, kaj da je s Tomschikovim predlogom. Strokovne in stanovske zadeve železničarjev so pa s Tomschikovim predlogom v tako ozki stiki kakor noga in čevelj. Seveda «Jugoslovani» se še niso prerili do spoznanja, da upliva politika na strokovne in stanovske razmere vsega delavstva, ne samo železničarjev. Sodrug Šinkovec je bil tudi omenil, da prožni mojster g. Steiner ne izroča podrejenemu osobju uradnih okrožnic. In resnica je to, ne pa opravljanje. Steinerjeva dolžnost bi bila, da pouči uslužbence o vsakem cirkularju. Sodrug Orel Alojzij pa na shodu ni izpregovoril niti besede, a vendar beremo v «Narodu», da se je zaganjal v g. Šerbeca. Napade na gg. Steinerja in Šerbeca si je g. dopisnik kar na lepem izmislil. S tem se hoče omenjenima gospodoma le prikupiti, ss. Šinkovcu in Orelu pa škodovati. Res, stanovska zavest je pri «Jugoslovanih» močno razvita in čedni tovariši so. Kako da je nastal prepir ob koncu shoda in komu je bil najbolj všeč, to smo že zadnjikrat pojasnili. Tako je bilo kakor je poročala «Zarja» in nič drugače. Očitna laž je tudi trditev, da sta odšla Šinkovec in Orel hitrih nog iz dvorane, da ne bi slišala še nekatere. Ali gospodje Jugoslovani? Kdo pa je slišal na tem shodu neprijetnosti? Ali vas že zapušča spomin kar v tako kratkem času, od nedelje do sobote? Žalosten pojav. Sodruga Šinkovec in Orel, slednji z ženo in majhnim otrokom, sta prav komodno odhajala s shoda, ki sta se ga že itak naveličala, ker sta morala že prej čakati pol ure, da se je zamogel shod otvoriti, ker ni bilo še dovolj ljudi. Po shodu ste pač g. Mlakar vabili naše železničarje, naj prisedejo k mizi, da se pomenite o politiki bolj domače, ali naši sodrugi so odklonili to prijazno vabilo. Na tem shodu smo tudi izvedeli iz ust g. Mlakarja, da je po njegovi zaslugi umerla skupina jugoslovanskih železničarjev v Kranju. Lep organizator! Če boste tako nadaljevali, potem bodo ostale vaše sanje o silnem razširjanju vaše organizacije od Trsta do Maribora res le sanje.

Grobelno. (Popravek). — V dopisu z Grobelna, ki smo ga objavili v zadnji številki, se nam je urinila tiskovnega pomota, ki jo tukaj popravljamo. Očitano preveliko vživanje vina se nanaša le na preddelavca omenjenega v tem dopisu in ne na prožnega mojstra, ki se mu more to očitati.

Domače vesti.

Maks Grosmann. V soboto zvečer dne 22. julija je umrl v Budimpešti ustanovitelj in voditelj ogrske socialno demokratične stranke sodr. Maks Grosmann. Ogrska socialna demokracija je zgubila enega med svojimi najzvestejših in najsposobnejših sodrugov, ki je posvetil vse svoje življenje borbi za osvobojenje proletariata. Bil je sin revnih, starišev in je kot tak že od najmlajših let občutil bič siromaštva in zatiranja. Kot delavec je prepotoval vso zapadno Evropo in se nato zopet nastavil v Budimpešti kjer je pričel takoj delovati med tiskarji, ki je tudi pridobil za socializem. Njegova zasluga je, če je danes društvo tiskarjev na Ogrskem učlanjeno pri glavni delavski zvezi. Leta 1895 je vodil stavko tiskarjev v Budimpešti, ki je popolnoma uspela. Od te dobe daktira njegovo neumorno delovanje kot agitator in organizator ogrskega delavstva. Bil je izvrsten govornik, neutrudljivo je hitel od kraja do kraja, na shode, predavanje, diskuzije itd. Njegovi agitatorični zmožnosti se ima pripisovati dejstvo, da je pri zadnjih volitvah ostal le za 500 glasov v manjšini in to vkljub krivičnemu, zastarelemu volilnemu redu ki je še zdaj v veljavi na Ogrskem. Od leta 1896 do 1907 je bil član glavnega odbora stranke, zastopnik nemške socialne demokratične stranke in urednik lista «Volksstimme». V tem času so se mu trikrat odprla vrata zapora; toda on se je vrnil na delo vsakikrat čilejši in pogumnejši. Eden njegovih najsijajnejših govorih je bil oni z leta 1904, ko je pred kakimi deset tisoči poslušalci govoril proti povišanju kraljeve plače za dva miljona. Za ta svoj govor je dobil deset mesecev zapora. Govor je izšel predstavljen v vseh jezikih Ogrske.

Leta 1907 je po nalogu glavnega odbora prevzel mesto deželnega ravnatelja bolniške blagajne. Njegova spretnost in veliko poznanje socialno po-

litične zakonodaje je tudi tukaj mnogo koristila delavskemu ljudstvu. Posrečilo se mu je ovreči vse nakane vlade na polju socialnega zavarovanja.

Še v soboto zjutraj 22 julija je izvrševal četudi hudo bolan svoje posle v bolniški blagajni; zvečer je bil že mrtev. Ogrski proletariat je zgubil svojega najboljšega, najplemenitejšega boritelja. Za njim žaluje vse socialistično delavstvo, , ki mu bode ohranilo lep spomin.

V nedeljo, 3. avgusta, priredi naš pevski zbor veliko vrtno veselico pri Sv. Ivanu . Čisti dobiček te veselice je namenjen najetju prostorov za pevski zbor in druge naše institucije v rojanskem okraju. Socialistično gibanje med tržaškimi slovenskimi delavci se širi bolj in bolj. Vrste sodrugov se množe čezdalje bolj. Množe se in se ojačujejo strokovne, politične in kulturne organizacije. Ustanavljajo se mladeniška, športna in zabavna društva. Stranka je dolžna skrbeti za družabno življenje med svojimi pristaši. Prostori slovenskih sodrugov v Delavskem domu in drugod so pretesni. Potreba novih prostorov je občutna. Zato pozdravljamo z veseljem akcijo, ki jo je pričel pevski zbor za najetje takih prostorov v Rojanskem okraju, kjer bo dovolj pristrešja za mnoge naše institucije. Vsem naj se omogoči delo na njihovem polju in povsod naj se odpro na stežaj vrata vsem delavnim in mladim močem. Udeleženci nedeljske veselice bodo imeli torej prijeten občutek, da bodo s svojo udeležbo koristili dobri in potrebni stvari. Poleg tega pa bodo tudi imeli resničen užitek. Naš zbor se ni le zboljšal v pevskem oziru. Tudi narastel je. Število pevcev se je znatno pomnožilo. Poleg lepih starih, bomo imeli priliko slišati nekaj močnih novih zborov, Na veselici bo torej združena prijetna zabava z užitkom in koristnim delom. Kdo torej ne bi prišel v nedeljo k Sv. Ivanu ?

Spomenik sodrugu Rieseju. Iz Celovca nam poročajo: Lani smo pokopali poslanca sodruga Rieseja, ki je tako nenadoma umrl, še mlad in ves pripravljen posvetiti stranki svoje moči. Koroško delavstvo ni pozabilo na svojega sodruga. ki si je pridobil za njegov napredek in razvoj neprecenljive zasluge. Nad njegovim grobom v Annabichlu mu je postavilo enostaven, ali umetniško lep spomenik, in v nedeljo je bilo odkritje, katerega se je udeležilo mnogo sto delavcev iz Celovca in drugih koroških krajev. Najprej so združeni delavski pevci zapeli primeren zbor. Medtem so razgrnili spomenik, in nato je govoril sodrug Muchitsch v imenu socialno demokratičnih poslancev, sodružica Poppova v imenu strankinega izvrševalnega odbora, sodrug Enslein v imenu učiteljstva in sodrug Gröger v imenu koroške deželne organizacije. Slišale so se lepe besede v spomin rajnega bojevnika ki je bil v svojem življenju pravi vzor delavnega, neumornega , zvestega sodruga, in ki si je znal kljub neizprosnosti svojih načel pridobil celo simpatije nasprotnikov. Kdor je ga poznal , mu ostane nepozabljiv. Delavstvo je pokrilo grob z rdečimi klinčki, in to je bilo še lepše znamenje njegove ljubezni, kakor spomenik.

Raznoterosti.

Delavska banka na Švedskem. — Meseca oktobra pretečenega leta je pričela poslovati na Švedskem nova delavska banka, ki posreduje v denarnem prometu med delavskimi organizacij, zadrugam, bolniškimi blagajnami itd. Banka je sicer nastala po privatni iniciativi, toda tako strokovne organizacije, kakor tudi delavske zadruge sodelujejo zdaj pri njenem prometu. Banko je ustanovil neki trgovec in industrialec po imenu Olof Aschberg, ki ima kot izkušen podjetnik izredne trgovske zmožnosti in iniciative. Pred nekoliko leti je pričel graditi v Stokholmi delavska stanovanja, da odpravi tako veliko pomanjkanje delavskih stanovanj, ki se občuti zlasti na Švedskem. Silno hitra industrializacija Švedske, ki je absorbirala vse kapitale je provzročila, da so skoraj zmanjkala sredstva za zgradbo hiš in da ni bilo skoraj mogoče najti hipotečnih posojil. Te razmere pojasnuje najbolje dejstvo, da se je moralo plačati najeto posojilo 250.000 frankov za zgradbo Delavskega doma v Stokholmi po 8 odstotni obresti! Tako obrestovanje denarja skoraj onemogoča izvedbo zgradbenih načrtov. Pomanjkuje stanovanj je bilo tako nujno, da je moralo mestno zastopstvo samo pričeti z zgradbo stanovanj.

Vsled teh nezposnih razmer je bilo pač potrebno izvesti iniciativo, ki naj bi omogočila, da se nemale kapitale raznih strankinih institucij in organizacij izrablja v socialne svrhe. Načrt Aschberga se je zdel vodstvom organizacij koristen in umesten. Nastala je tako pred leti «nova banka» v formi delničarske družbe. Banko upravlja Aschberg sam; akcionerji banke so strankine organizacije in institucije. Polovico kapitala se je stavilo v naprej na razpolago raznim organizacijam, tako da imajo te glavno besedo pri delovanju denarnega zavoda. Podupravitelj banke je glavni urednik «Socialdemokratena» sodrug Manussen; predsednik banke je sodr. Lindkvist, predsednik deželne zveze strokovnih organizacij.

Da je bila delavska banka nujno potrebna dokazuje najbolje njen sedanji razvoj. Po prvih štirih tednov poslovanja je znašala skupna svota bilanca 1.298.583 frankov ter je narastla do 31. decembra na 1.982.455; 31. marca t. l. je vse dosegla svoto 2.504.881 frankov. Imovina je narastla od 166.062 frankov meseca oktobra na 1.924.890 frankov do konca marca. Pri temu se konštatira brzi narastek vlog.

Banka izvršuje vse denarne posle, toda njen glavni namen je, skrbeti za zgradbo potrebnih hiš. Hipotekarno posojilo je banka pretvorila v obligacijski odjem, ki se ga amortizira šele v 30 letih ne, da bi morala uprava Delavskega doma plačati višje svote nego one, ki je dosedaj plačevala za samo obrestovanje dolga pri privatni banki. Nadaljno podpira zadružne zgradbe stanovanj in slično. Nova banka se peča sedaj s finansiranjem podjetja kovinarske organizacije za zgradbo peči in štedilnikov. Snuje se tudi že slaščičarna zadruga. Ako vodijo take institucije strokovno kompetentni sodrugi, ni dvoma, da morajo biti taki zavodi delavstvu koristni.

Take institucije pa niso le materielne koristi za delavstvo, ker mu te omogočijo dosego višjega kulturnega miljeja. Delavec pride v posest vseh onih institucij, ki predstavljajo moč in upliv kapitalističnega sistema. Osvoja si tako institucije in kapitale. Gospodarsko in politično postaja prostejši in močnejši. Rek Karla Marksa: «emancipacija delavstva bnde sad delavstva samega», se polagoma toda gotovo uresničuje.

Zanimivosti iz francoskega državnega gospodarstva. «Loj za Njega Veličanstvo - 10.000 rubljev»; ta nastavek je svoječasno čital car Aleksander III, v proračunu cesarskega gospodarstva. Ko pa je natančneje poizvedoval o tej ogromni porabi loja, se je izkazalo, da se je ta nastavek že več desetletij redno nahajal v proračunu, le da je svota vedno večja postajala. Spočetka je svota znašala le 6500 rubljev, za časa carja Nikolaja I. samo 2500 rubljev itd. In kako je prišel ta nastavek v proračun? Pričel je že za časa Petra velikega. Nekega dne je car zahteval loj, da si namaže čevlje in prineslo se mu je lojeno svečo za pol kopejke (1 kopejka -- 25 vinarjev). Le-to se je primerno zvišano sprejelo v gospodarski proračun za carja. Svota pa se je urno povečala kakor plaz . . . Ta zgodbica — če ni resnična, je vsaj dobro izmišljena — je dala francozu Henry Morandu povod za objavo nekaterih zabavnih podrobnosti iz francoskega državnega gospodarstva. Proračun vnanjega ministrstva za leto 1907, ki je bil izdan šele leta 1911 na 679 straneh, obsega na primer sledeče svote povodom sprejema vladarjev Danske in Norveške: za cvetlični kinč se je žrtvovalo 23.885 frankov. Za tridnevni obisk vladarjev se je izposodilo 1250 prtičev, 300 brisač, 66 namiznih prtov, 64 rjuh in 6 kopalnih plaščev. 2039 prtičev, 640 brisač, 358 nemiznih prtov, 21 parov rokavic in 16 parov nogavic se je dalo oprati. Za klobuke se je ob tej priliki izdalo 10.920 frankov. Za 60 metel, 12 svečnikov 12 vaz in raznih drugih predmetov se je v proračunu zaračunalo 1085 frankov 18 centimov. V seznamu knjig, ki se jih je nabavillo za osobje notranjega ministrstva in ki «so tehničnega značaja ter vsled tega neobhodno potrebne», so navedene poleg Zolovih «Grehi Abbeja Moureta» in Frausovega «Zločin Silvestra Romarda» še romani s privlačnimi naslovi: «Huguettove pustolovščine», «Sramežljiv Albion», «Železna krinka», «Nad prepadom» in druge. Uvrščeni so pa tudi uradniki s plačami, o katerih pa svet nič ne ve. Tako na primer se je imenovalo poslanika v Adis-Abebi, ki pa mirno sedi v Parizu. Arhitekt, ki dobiva letnih 2500 frankov, figurira kot kitajski tolmač. Čeravno so diplomatični odnošaji z Venezuelo prekinjeni že od leta 1907, so dobili nastavljenci tega poslaništva, ki že davno več ne obstoje, nič manj kot 92.462 frankov plače.

Nič bolje ni v proračunu mesta Pariza. Ubogo mesto mora vse mnogo dražje plačevati kot drugi smrtniki. Za čisto enostavno namazanje ključavnice mora mestna uprava plačati 15 do 18 frankov. Naprava zvonila na vratih neke dekliške šole je stala 365 frankov, poprava zvonilne vrvce v deški šoli 205 frankov. Peči v šolah , katerih poprava je zaračunana na letnih 392.000 frankov, — 80 frankov za popravila vsake peči — stanejo , četudi vedno v istem izdelku, 220, 270, včasi pa tudi 360 frankov. In računska zbornica, ki vse to preglejuje? Imela bi pač mnogo opravka, če bi hotela pregledati vseh 160.000 aktov, ki ji dohajajo iz raznih ministrstev. Večini teh aktov se godi kakor tistemu, ki je pesnik Emil Goudeau vanj položil kislega slanika, pa ga je po več mesecih našel še vedno notri.

Kapitalistično poljedelstvo v Argentiniji. — Pod tem naslovom je Ernesto F. Dredenov napisal članek v «International Socialist Review», ki je zelo podučljiv za vsakega, ki se hoče naseliti v Argentiniji, zaeno pa odkriva kako kapitalizem osvojuje poljedelstvo.

Naseljevanje v Argentiji se vrši povsem drugače kakor v severni Ameriki . Tukaj so se naseljevali ljudje, ko je bil kapitalizem še v povojih. Kdor je pred mnogimi leti prišel v deželo in je imel svoje zdravih rok, je lahko odšel proti zapadu, kjer je dobil zemljišče zastonj, na katerem si je postavil svoj dom. V Argentiniji še danes nista dve tretjini obljudeni. Vzlic temu pa vsakdo ostane siromašen delavec, ako tudi s seboj prinese dvoje pridnih in močnih rok. Danes pošiljajo velike zemljiščne družbe, ki so v zvezi z železniškimi družbami, svoje agente proti zapadu, ki pod - kupijo državne uradnike in dobijo ogromna zemljišča skoraj zastonj. Ko je sleparska kupčija izvršena , zgrade preko prisleparjenega zemljišča železnico. Zemljišče se potem razdeli v večje in manjše parcele, katere prodajo potom javne dražbe onemu, ki je največ ponudil zanje. Zemljiščne družbe se poslužijo vsakovrstnih sleparskih sredstev, da poženejo cene kviško. Ako se posreči malemu poljedelcu kupiti manjše posestvo, tedaj skoro gotovo podleže konkurenci veleposestnikov, za poljedelstvo, ali pa dobro organiziranipolitiki cen za poljski pridelek, ki jo vodijo razni oderuhi in prekupčevalci.

Vsled tega se vzdrže le ogromna veleposestva, ki ob času setve in žetve potrebujejo množice delavcev, s katerimi ravnajo kakor s sužnji. Po zimi so seveda ti delavci brez dela in nihče se ne briga zanje, kaj bodo jedli in s čim se oblačili.

V dobi setve in žetve nastanijo delavce v beraških kočah, ki nimajo oken. Del mezde pridrže veleposestniki do časa, ko je potekla delovna pogodba. Žensk sploh ni na teh latifundijah. Veleposestniki sprejmejo v delo le moške. Na ta način razdružijo družine. Zato je pa na vsaki drugi ali tretji železniški postaji hiša z belimi sužnjicami, ki je včasi edino poslopje poleg policajske postaje.

V navadi je še neki drugi kapitalistični izkoriščevalni sistem. Zemljišča, ki obsegajo od 200 do 1000 akrov oddajajo najemnikom v najem, ki morajo polovico najemnine plačati naprej in katere veleposestniki tako silno izžemajo, da je zadnje čase nastalo med njimi stavkovno gibanje. Temu gibanju so se pridružili tudi najemniki, katerih pogodba je veljavna še za več let. Pridružili so se gibanju , ker v resnici nimajo kaj izgubiti.

Da se izkoriščanje vrši tem popolnejše in koristonosnejše za kapitalistične oderuhe, so nastale velike zemljiščne družbe, od katerih lastujejo tri, ki so bile ustanovljene pred kratkem, dvanajst miljonov akrov sveta.) Na teh latifundijah se dela s stroji. V letu 1912 je znašala vrednost uvoženih poljskih strojev v Argentinijo šest miljonov dolarjev.

Železniška nesreča na danskem. — Devetnajst mrtvih. — Brzovlak, ki je 27. m. .ob 9. dopoldne odšel iz Kodanja v Esbjerg, je popoldne blizu zadnje postaje skočil s tira in se ves zrušil čez nasip. Skoraj vsi vagoni so razbiti. Vlak je bil poln izseljencev, ki so se hoteli peljati iz Esbjerga dalje v Hamburg ali na Angleško. Vlekli sta ga dve lokomitivi. Prva se je prevalila, druga je prišla s tira in je padla čez nasip ter potegnila osem vagonov za sabo. Natančno število mrtvih še ni znano. Iz Esbjerga in Fredericije so odšli pomožni vlaki. Doslej so našli devetnajst mrtvih

Število težko ranjenih je zelo veliko. Prepeljali so jih v Esbjerg. Trupla mrtvih so strašno razmrcvarjena. Iz razvalin se slišijo obupni klici na pomoč. Basi se je, da je pod razbitimi vozovi še več mrtvih. Med mrtvimi je 8 Nemcev.

Poročila o shodih.

Shod tržaških železničarjev. Da bo manever državnozborske večine in vlade povodom glasovanja o 17 miljonskem predlogu za železničarje, prizadete opravičeno razburil je bilo pač pričakovati. Mnogi naravnost impozantno obiskani shodi, ki so se vršili po raznih krajih Avstrije, so morali iznenaditi one veleumne politikarje, ki so mislili, da se jim bo s politiko «postopnega zboljšanja» posrečilo oslepariti nezadovoljne železničarje. Protestu avstrijskih železničarjev so se pridružili tudi tržaški državno in južno železniški uslužbenci. Shod, ki ga je sklicalo tajništvo železničarske organizacije v torek zvečer v «Delavskem domu», je v vsakem oziru sijajno uspel. Shodu je predsedoval sodr. Bahun; zapisnikar je bil sodrug Skobl. Navzoča poslanca sodruga Oliva in Pittonija so zborovalci pozdravili s risrčno ovacijo. Poročala sta soduga Golouh in Kopač. Poročevalca sta pojasnila namene, ki jih zasledujejo pri železničarskem gibanju nacionalistične in klerikalne stranke. Izkoriščati hočejo nezadovoljnost železničarjev v svoje strankarske namene. Pri tem se pa poslužujejo sredstev in načinov boja, ki izdajajo namene takoj in očitno. Da jim ni organizacija železničarjev všeč, se razume; ovirati delovanje organizacije in preprečiti, da bi bil naš boj uspešen, je v njih strankarskem in razrednem interesu. Delovanju meščanskih «delavskih» strank tudi ni tuja volja vlade. Dokler je mogoče zadržati odpor železničarjev drugače, je stališče nasprotnikov skrajno negativno. Zahteve železničarjev se odklanjajo tedaj dosledno in brezpogojno. Kakor pa postaja odpor silen in nezadržljiv, se pomiri prizadete s tem, da se jim dovolj malo nezadostno zboljšanje. Postopno zboljšanje v znesku 15 miljonov kron, ki se imajo razdeliti na tri leta, hoče odvzeti železničarski razredni organizaciji povod za nadaljevanje boja. «Agitatorji» nasprotniških strank so že na delu, da opevajo koristi postopnega zboljšanja in da predočujejo to zboljšanje kot svojo zmago. Koliko bo tako zboljšanje uredilo razmere, bo vsem prizadetim prav jasno razvidno v najkrajši dobi. V tem oziru nam je dala dosti izkušenj zadnja regulacija, za katero so imele železniške uprave na razpolago vse večjo svoto nego sedaj. Če se je z 21 miljoni, določenimi od parlamenta za regulacijo plač, dosegel znani slabotni rezultat, ni misliti, da bo mogoče urediti razmere, pod sedanjimi pogoji postopnega zboljšanja. Če je državna železniška uprava kovala kapital iz svote 21 miljonov kron, ji bo tem ložje nadaljevati dosedanji sistem, zdaj, ko razpolaga prosto svoto, ki jo ima vporabiti komaj tekom treh let. Poslabševalne politike na železnicah ne bo s tem še konec; plače se ne bodo zvišale, zahtevane doklade in ugodnosti se ne bodo priznale. Železniškemu ministru bo zdaj mogoče izvesti vse svoje reakcionarne naklepe, ne da bi se imel bati opozicije v javnosti ali v parlamentu. Ako se bodo železničarji uprli, se bo venomer skliceval na dovoljeno postopno zboljšanje.

Sicer pa smemo opravičeno konstatirati, da ne bi bila vlada in državnozborska večina dovolila niti postopnega zboljšanja, ako ne bi bila v to prisiljena z našim vztrajnim konsekventnim bojem. Razburjenje železničarjev o zadnjem izdajstvu večine, ki je brezpogojno odklonila predlog je bilo dovolj zgovorno svarilo za vse one, ki so po vladnem načrtu kovali naklepe proti organiziranim železničarjem.

Glasovanje za postopno zboljšanje so hoteli meščanski poslanci izrabiti še v druge namene. Dokazati so hoteli s tem, da so železničarji odvisni od volje in razpoloženja večine, da se jim le to dovoli, kar večini ugaja in da je od sklepov večine odvisna izvedba socialističnih predlogov. Drugo vprašanje je, če so kapitalistične in vladne stranke dosegle pri tem svoje dobro preračunjene namene. Menimo, da so se tudi to pot nakane izjalovile. Vsaj če smemo soditi po razpoloženju, ki sedaj vlada med ogromno večino železničarjev.

Tudi izgovor, da ni v državni blagajni zadostnega pokritja za takojšnji izdatek 17 miljonov, ne more motiti pametno sodečih železničarjev. Če se mečejo ogromni miljoni v žrelo militarizma, naj bi se ne našlo v državnih blagajnah bornih 17 miljonov za državne delavce?

Govorniki so nato opisali posledice poslabševalne politike železniškega ministrstva ter izjavili: da vstraja organizacija pri dosedanjih zahtevatvah in da se bo kot doslej vodil energičen neomahljiv boj do popolne povoljne regulacije službenega in plačilnega razmerja na vseh železnicah.

Govorniki so želi za svoja izvajanja burna pritrjevaja. Sprejeta je bila daljša resolucija, ki navaja vsa doslej izvedena poslabšanja ter nujne neodložljive zahteve, ki jih bo morala železniška uprava v najkrajši dobi priznati in izvesti. Resolucija poudarja nadalje potrebo enotnosti in solidarnosti celokupnrga železniškega osobja.

Govoril je nato ob navdušenem ploskanju navzočih poslanec sodr. Pittoni, ki je podal zgovorno sliko avstrijskega državnega zbora, ki že po svoji sestavi ne more biti ploden in koristen. Večino v parlamentu predstavljaje eksponenti kapitalizma in reakcije. O najvitelnejših interesih države odločajo nerazsodni in neodgovorni elementi. Le socialistična frakcija daje zgled smotrenega in vztrajnega dela. Zaključuje svoj kratki jedrnati nagovor poudarjajoč potrebo gospodarskega in političnega razrednega boja.

Sodružica Govornikova je v kratkih besedah pozvala navzoče, da naj agitirajo za strankino časopisje, omenila je «Ženski list» ter poudarjala potrebo ženske organizacije. Govoril je še s. Feri nakar je predsednik Bahun s primernimi navduševalnimi besedami zaključil impozantno. zborovanje.

Resolucija se glasi:

Dne 7. julija 1913 na javnem shodu v Delavskem domu v Trstu zbrani železničarji konštatirajo z ogorčenjem, da so se meščanske stranke v parlamentu povodom izvedbe zahtev železniškega osobja v tretjič potuhnile pred vlado. Eksponenti kapitalističnih strank niso sicer topot brezpogojno odklonili zahteve železničarjev. Dogovorili so se z vlado za postopno zboljšanje, ki se ga ima izvesti tekom treh let in zakar se da vladi na razpolago svoto 15 miljonov kron. Shod protestira najodločnejše proti takemu postopanju meščanskih poslancev. Postopno zboljšanje v smislu predlogov vlade in državnozborske večine le omogoča nadaljno nemoteno izvrševanje pričete poslabševalne politike. Tako postopno zboljšanje bo le pretveza izvedbi večjega sistematičnega poslabšanja, medtem ko se ne bodo v nobenem oziru zboljšalo sedanji neznosni službeni in mezdni položaj osobja.

Da ni zaupati najnovejšemu sklepu vlade in večine, nam pove že dejstvo, da se ne glede izvedbe zboljšanja iskalo nikakega sporazuma z zastopniki večjih železničarskih organizacij in da se je določena sredstva že razdelilo in s tem kratkomalo preprečilo izvedbo popolnega in primernega zboljšanja.

Najskrajnejše ogorčenje in nezaupanje vzbuja nadalje pasivno postopanje vlade napram sklepu državnega zbora, da naj se poda poslancem natančno poročilo glede načina po katerem se je regulacijo izvedlo in svot, ki se jih je v to svrho vporabilo. Nezaupanje in ogorčenje vzbuja tudi način vporabe svote 3 miljonov kron, ki bi se jih moralo vporabiti v drugi polovici tega leta.

Shod konštatira, da so sledile ugodnim izjavam železniškega ministrstva glede zboljšanja razmer delavcev državnih železnic mesto tem izjavam primerni sklepi, le sistematične službene in plačilne pogoje delavcev poslabševalne odredbe.

Zborujoči železničarji zahtevajo zato odločno, da naj se odpravi takoj vse dosedaj izvedene poslabševalne odredbe in sicer:

Odvzetje mesečnih prostih plačanih dnevov; podaljšanje delovnega časa progovzdrževalnih delavcev, poslabšanje pogojev mezdnega napredovanja, plačevanja nočnih čezur ter nedeljskega dela; skrajšanje mezde potom doklad; poslabšanje stabilizacijskih pogojev, nadalje reduciranje delavcev in degradiranje zaviračev kot delavcev vožne službe itd.

Shod izjavlja obenem, da so zboljšanja, ki se jih namerava izvesti v prid slug in poduradnikov, nezadostna in nezadovoljiva ter neodgovarjajoča sklepom zbornice z dne 16. decembra 1911.

Tudi nameravani način zboljšanja za druge kategorije uslužbencev ne more zadovoljiti zahtevam regulacije. Zvišanje končne mezde posebej za vsako kvalificirano kategorijo bode le vir večji nezadovoljnosti vsega osobja, zlasti če ne sledi zvišanju končne mezde podelitev dveletnih napredovalnih rokov. Enako nezadovoljiva je podelitev nočne službene doklade 50 vin. prometnim čuvajem, kakor tudi ne more zadovoljiti naznanjeno zenačenje ostrin za poduradnike in nameravano zboljšanje položaja strojnega osobja.

Današnji shod zahteva odločno, da naj se izvede zboljšanje v smislu sklepa državne zbornice z dne 16. decembra 1911; zahteva zlasti takojšnjo podelitev dveletnih napredovalnih rokov do končne mezde 2000 kron za vse sluge in poduradnike, nočno službeno doklado v znesku 1 krone za vse čuvaje; doklado za premikače in zenačenje ostrin poduradnikov in slug ter ureditev spremenljivih prejemkov strojnega in vlakospremljevalnega osobja.

Današnji shod konštatira nadalje, da je postopanje glede dovolitve postopnega zboljšanja eksponentov meščanskih strank, ki tvorijo večino v državnem zboru, nov dokaz namenov, ki zasledujejo pri železničarskim gibanju klerikalne in nacionalistične žolte organizacije ter da narekuje to postopanje vsem zavednim železničarjem dolžnost, da napno vse moči v svrho ojačenja enotne socialne demokratične razredne organizacije železničarjev. Ravno dejstvo, da je število nezavednih železničarjev, ki odobrujejo politiko meščanskih poslancev in žoltih, od vlade in kapitalistov podpiranih nacionalističnih in klerikalnih organizacij, omogočuje izvršitev škodljivih naklepov vlade. Zavedni železničarji naj z združenimi močmi, enotno voljo in neupogljivo silo delajo za razširjenje in utrditev organizacije, ki se neumorno bori proti sovražnikom razrednega združenja in boja in za dosego pravic izkoriščanih in zapostavljenih železničarjev.

Litija. — 13. julija se je vršil tukaj impozantno obiskani shod železničarjev z dnevnim redom: Socialno-demokratična železničarska organizacija in jugoslovanstvo. Prostorna dvorana je bila nabito polna železničarjev, ki so prišli na shod iz vseh bližnjih prog od Zidanega Mosta do Ljubljane. Poročal je ob vidnem zanimanju mnogoštevilnih navzočih sodr. Kopač iz Trsta. Ožigosal je primerno postopanje poslancev ene in druge narodnosti ter krščanskih socialcev povodom glasovanja v parlamentu o železničarskih zahtevah. Pojasnil je načelno razliko med delom in težnjam socialno demokratične organizacije ter narodnjaških in klerikalnih strank. Dokazal je na podlagi neovrgljivih argumentov in dejstev, da je za delavca nezmiselno se pridruževati elementom in strankam, ki zasledujejo povsem druge interese nego delavske. Mesto delavca, ki hoče biti koristen sebi in stranki, je le v razredni socialno demokratični organizaciji. Govoril je tudi sodr. Čobal iz Zagorja, ki je pojasnil delavcem škodljivo početje zagorskih narodnjakov, ki kujejo vse mogoče neklepe proti delavski stranki. Prišel je na shod zato, ker ve, da so povabljeni tudi narodnjaki, ki so ga na zadnjem narodnjaškem shodu v Litiji ob njegovi nenavzočnosti nesramno obrekovali. Narodnjaki se pa seveda zdaj niso pokazali na shodu. Obrekovalci so se zbali resnice! — Mnogo smeha je povzročil neki vpokojeni pismonoša ki bi bil rad nekaj ugovarjal, pa ni mogel. Blamira se je brez potrebe do kosti. — Sodr. Škorjanc je zaključil zanimivi shod z jedrnatim pozivom na navzoče, da naj neumorno delajo v prid socialistične internacionale.

Občina. — Občni zbor skupine železničarjev in pripravljalni občni zbor nove podružnice «Ljudskega odra» se je vršil tukaj z dobrim uspehom v nedeljo 27. t. m. Sklicanje obeh občnih zborov je bilo nujno potrebno. Delo je tukaj vsled raznih vzrokov zaostajalo. Predvsem zaradi pomanjkanja lastnih prostorov, kjer naj bi imeli sodrugi svoje središče. Tudi tej potrebi se je sedaj opomoglo. Sodrugi železničarji so dogovorno z odborom «Ljudskega odra» sklenili najeti lastne prostore za člane skupine in nove podružnice. Da je nova iniciativa občinskemu delavstvu dobrodošla, je bilo razumeti že po udeležbi; za naše delo so tukaj ugodna tla.

Shod je otvoril sodr. Pečnik, ki je v kratkem jedrnatem nagovoru navajal mnogo okolnosti, ki so prisilile sodruge, da izvrše akcijo za najem lastnih prostorov, kjer naj bi občinsko delavstvo imelo svoje središče. Akcija je uspela. Novi prostori bodo služili skupini organiziranih železničarjev na Občinah in novi podružnici «Ljudskega odra». Ustanovitev te podružnice je bila neobhodno potrebna. Za izobražbo občinskega delavstva se doslej nihče ni brigal. Narodnjaki, ki so mislili, da ostanejo Občine za vedno njih izkjučna domena, niso imeli smisla za tako delo. To moramo zdaj izvršiti mi, ako hočemo tudi tukaj razpolagati s številom zavednih Slovencev. Bodril je navzoče, da naj vneto agitirajo za napredek nove kulturne inštitucije, ki bo brezdvomno delavstvu mnogo koristila. Za njim je poročal sodrug Skobl iz Trsta, ki je opisal delo in cilje naših gospodarskih, političnih in kulturnih organizacij. Delavstvo se bo osvobodilo kapitalističnega jerobstva le ako bo zavedno in solidarno. In le potom izobrazbe pride delavstvo do svoje raz. zavesti. Izobrazba je prvi korak do socializma. Naš «Ljudski oder», ki je edino v pravem pomenu besede resnično delavsko izobraževalno društvo, ker stremi po izobrazbi delavstva v duhu razrednih načel svobode in socializma, si je prevzel nalogo, nuditi izobrazbe okoličanskemu delavstvu, ki je bilo doslej vse preveč zanemarjeno. Dosledno po tem svojem programu ustanavlja po okolici svoje podružnice. Doslej jih je ustanovil že deset in je hotel ustanoviti svoje kulturno ognjišče tudi na Občinah. Naloga in dolžnost občinskega delavstva je, da podpira naša plemenita in koristna stremljenja. Delavstvu se je treba otresti narodnjaško-klerikalne kapitalistične krivične vzgoje. Navzoči so sledili poročilu z vidnim zanimanjem. Vršila se je nato dolga, zanimiva debata. Storjeni so bili mnogi konkretni sklepi. Izvoljen je bil odbor proponentov, sestavljen iz sodrugov **Mavričič** in **Wohinz**. — Nova kulturna podružnica je tako gotovo dejstvo. Osrednji odbor «Ljudskega odra» bo podpiral podružnico tudi gmnotno ter s knjigami, predavanji itd. Naša kulturna organizacija se izpopolnjuje čimdalje bolj. Kmalu je ne bo vasice v okolici, ki ne bi imela svoje podružnice. Vidni so že sadovi tega dela. Potom izobrazbe bomo vzdramili in združili tržaško slovensko delavstvo.

Ko je bil tako izčrpan prvi del dnevnega reda, se je podalo poročila o delovanju železničarske skupine in se je po kratki razpravi izvolilo novi odbor skupine. Izvoljeni so bili sledeči sodrugi: Predsednik: Trebec Alojz, podpredsednik: Skalar Tone; zapisnikar: Pečnik Josip, II. zapisnikar: Hubert Mihael; blagajničar: Kugelweis Josip; II. blagajničar: Husu Peter. Nadzorniki: Golnar France in Kocjan France; blagajnik za progo Stock Štefan; Zaupniki: (za južno železnico) Škrinar Karl, za premikalno osobje in Husu Rudolf za postajne delavce; (za državno železnico) Kavčič Andrej, premikač. Fink Ivan, nadomestni. čuvaj. — Blagajnik za Vrdelo je sodr. Piri Tomaž. Med železničarji na Občinah vlada ugodno razpoloženje za organizacijo. Novemu odboru bo mogoče izvesti mnogega koristnega dela.

— Vsi člani železničarske skupine so naprošeni, da oddajo svoje članske knjižnice pri blagajniku sodr. Kugelweisu.

Iz organizacije.

Za tiskovni sklad «Zarje» se je med organiziranimi železničarji dosedaj nabralo: **Trst I**: pola št. 185 (Vrenek Ivan) K 22.78; pola št. 183 (Logar Anton) K 4.70; pola št. 184 (Bahun Andrej) K 8.88; pola št. 203 (Čehovin Maks) K 8.70; pola št. 210 nidaršič Friderik) K 26.96; pola št. 212 (Mislej Ivan) K 10.10; pola št. 215 (Zuzzi Štefan) K 25.20; **Trst II**: pola št. 186 (Šavli Jožef) K 21.80; pola št. 201 (Zlobec Anton) K 7.80; pola št. 208 (Travisan Edvard) K 8.60; **Radek**: pola št. 172 (Perko Andrej) K 25.—; **Kanal**: pola št. 176 (Lepuschitz Florian) K 8.—; **Rajhenburg**: pola št. 181 (Jarh Alojzij) K 20.80;

Skupaj K 189.32.

Vse nabiralce, ki so iz tržaškega tajništva prejeli nabiralne pole, prosimo da nam najkasneje do 3. avgusta t. l. pošljejo nabrane zneske s polami vred.

Tajništvo.

Vršijo se sledeči shodi:

Ptuj; 3. avgusta ob 8. uri zjutraj v gostilni pri gospej Hauser.

Ormož; 3. avgusta ob 3. uri pop.

Pragersko; 3. avgusta ob 7. uri zvečer društveni seja in 4. avgusta zvečer društveni shod.

Spodnji Logatec; 9. avgusta ob 7. uri zvečer.

Sv. Peter; 10. avgusta ob 2. uri pop. občni zbor.

Divača; 10. avgusta ob 3. in pol uri pop. občni zbor.

Jesenice; 11. avgusta ob polu 8. uri pop. shod v gostilni pri Mesarju z dnevnim redom: Poročilo o delovanju zavarovalnice zoper nezgode in raznoterosti. Poročata sodruga Deckert in Kopač.

IZJAVA.

PRAGERSKO. — Podpisani izjavljam, da sem dne 12. maja v razburjenosti razžalil gospoda Matija Rupa, vozovnega čistilca na Pragerskem, s tem, da sem mu rekel tat; ker mu kaj tacega ne morem očitati, prekličem moje žaljive besede.

Anton Oprausch

Zadružništvo.

DELAVSKE ZADRUGE ZA TRST, ISTRO IN FURLANIJO

vpisana zadruga z omejenim poroštvom.

IX. zadružno leto. 7944 članov.

MESEČNI RAČUN.

Razpečano blago:

Zadružna doba 1911—12: le proti znamkam			1912—1913 skupno	
Julij	Kron	85989.77	Kron	117755.85
Avgust	«	83176.99	«	122047.42
September	«	93174.89	«	142382.06
Oktober	«	99190.41	«	201921.76
November	«	98484.55	«	210598.68
December	«	109368.77	«	213325.53
Januar	«	110449.27	«	201433.93
Februar	«	104572.98	«	200029.36
Marc	«	120015.59	«	263489.12
April	«	125516.95	«	247248.25
Maj	«	111781.95	«	265437.85
Junij	«	116641.56	«	250563.45
	Kron	1258363.68	Kron	2436233.26

Od 1. julija 1912. do 30. junija 1913. se je razdelilo podpor v slučajih bolezni ter vdovam in sirotam umrlih članov za 12546.89 kron.

Od 1. julija 1912. do 30. junija 1913. se je izdalo na dividendah 22423.89 kron.

Skupna vsota skladišča oblek:

od 18. september 1912. do 30. junija 1913.

Oddelki:	Konfekcija	Kr.	127052.46
«	manufaktura	«	98668.08
«	obuvala	«	59238.99
«	pokrivala	«	27618.69
		Kr.	312578.22

V Trstu, dne 30. junija 1913.

Vsebina št. 14—15. julija 1913.

Članki: Zaplembe brez konca in kraja. Postopna politika. Bilanca. Boj proletariata. Mednarodna strokovna organizacija v Avstriji leta 1912. Poslabšanja na lokalnih železnicah. Proteste železničarjev. Zapisnik. Poročila o razpravah. Predpisi za prometno službo.

Dopisi: Celje, Brežice, Zidan most, Ljubljana, Laze, Kamnik, Grobelno, Gorica in Litija.

Domače: Socializem v Bosni in Hercegovini. Grozna nesreča na tržaškem kolodvoru. Nov Delavski dom.

Inozemstvo: Socialna politika pruske žel. uprave.

Raznoterosti: Armada. Hej Slovani!

Poročilo o shodih: Borovnica.

Narodni ali razredni boj?

brošura dr. Bauerja cena 6 vin. komad.

Spis je izredno vašen in primeren. Sodrugi in organizacije, ki želijo razpečavati koristno publikacijo, naj se čimprej oglasijo, ker nam je izdaja že skoraj pošla.

Naroči se pri železničarskemu tajništvu v Trstu ulica Madonina 15.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: **železničar in Zarja.**

Pozor sodrugi!

Slovenski železničar, ki se zanima za socialno vprašanje sploh, za delavsko gibanje za politične in gospodarske boje našega časa, za mišljenje in stremljenje delavskega ljudstva, naj naroči strankino glasilo

„ZARJA“

ki izhaja vsak dan ob polu 11. dopoldne in stane naročnina

celoletna	K 21·60
polletna	„ 10·80
četrtletna	„ 5·40
mesečna	„ 1·80
za inozemstvo celoletno	„ 36·—

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah.

Vsak zaveden železničar bi moral biti naročen na **„ZARJO“**.

Naročnina se pošilja pod naslovom: **Upravništvo „ZARJE“ v Ljubljani.**

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač
Tiska L. Herrmanstorfer v Trstu